Regd No M. 3289 విడిప్రతికఅణా Regd No. N-45

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ ౹౦౩|౦| ఏప్రెల్ ౫ వ తేది ౧౯౩౭ సోమవారము అర్ధసం॥ చందా ౩

సంపుటము ౧౧ } తూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. శా. శ. ౧౮౫౯ = శ్రీధాతసం॥ ఫాల్గుణ బ॥ ౯ సోమవారము = ౧౫ వ ఖుర్దాదు ౧౩౪౬ ఫ. { సంచిక ౯౦

బెజవాడలో మొన్న ౨౭ మార్చి ౨౮ వ తేదినాడు సమావేశమైన ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తుయొక్క ఆరవ సమావేశమునకు అధ్యక్షతవహించి శ్రీయుత పింగళి లక్ష్మీకాంతముగారొసగిన అధ్యక్షోపన్యాసమునుండి ముఖ్య భాగము లీ క్రింద ప్రకటించబడుచున్నవి:—

ఆంధ్రనాటక కళా పరిణామము

శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతముగారు

ధార్వాడ కంపెనీవారు మనరాష్ట్రమున రాకపూర్వము మనదేశి నాటకము లైన యక్షగానము లేకాని, మార్గనాటకములు లేవు. ఆ యక్షగానములపరిణామమే యీ నాటకములని కాని, వానిక్రమంతరించినపిమ్మటనే వీనియావిర్భావమయ్యెనని కాని తలపరాదు. ఆంధ్రవాఙ్మయమున దేశి-మార్గయనెడి రెండుభిన్నశాఖలు కలవు. ఇరెంటికిని ఒకొక్కయెడ కొంచెము గాఅన్యోన్యగుణసంక్రమణముండిన నందును గాని జన్యజనకసంబంధముమాత్రము బొత్తుగా లేదు. ఆరెండిటిలో దేశిశాఖకు చెందినది యక్షగానము.

మార్గపరణికి చెందినది వనవాటకము. నాట్యమనెడిసాధర్మ్యము తప్ప రెంటికినిచాలభేదమున్నది రచనయందును, ప్రదర్శనమునందును దానిప్రక్రియవేరు, దీనిప్రక్రియవేరు కావున వని వీనికిమాతృకలుకావు. అదియునుగాక ఆ యక్షగానములిప్పటికిని తమదారినితాము సంచరించుచునేయున్నవి. కావి యంతరించిపోలేదు. మార్గకవిత్వమైనప్రబంధముతోడి పోటీకి తాళజాలకంతమాత్రమున, దేశికవిత్వమైన పలనాటివీరచరిత్ర యస్తమించిపోవునా? కేవలప్రబంధపఠనమే చెప్పెడివారు పలనాటిపదమును వినవొల్లకున్నను పచ్చుటంటులచే దానినిపాడించినవి మైమరచిపోవుప్రజలు పల్లెలలోవ నేకులున్నారు.

మళయాళదేశమునందు కథాకళియనెడి నాట్యవిశేషము చిరకాలమునుండి ప్రశస్తికెక్కియుండి, ఆధునికనాగరకత ప్రబలినతరువాత సన్నగిలగా, స్వదేశాభిమానమును తద్విద్యాగౌరవమునుఎరిగినమహాశయులు దానినాదుకొనిపునరుద్ధరించి యునకీర్తి వినడించుచున్నారు. అదృష్టాంతము నైవముచూచి మనము కూచిపూడివారి యక్షగానప్రదర్శనము నెడ తగినంతయభిమానముచూపుదుమేని అభాగవతులప్యరాష్ట్రములకు పయితమేగి ఆంధ్రరాష్ట్రమున కంతో ఖ్యాతినిలొనిరాగలరు.

నృత్తము, నృత్యము, నాట్యము అనెడిమూడుపదములను సాధారణముగా లోకము సమానార్థములుగానే వాడుచుండును. అదిపొరపాటు, ఈమూడుపర్యాయపదములుకావు.

నృత్తము

శరీరావయవవిక్షేపములయాన్వితము చేయ నెంచినప్రోక్తమానవుడు మొట్టమొదట నృత్తించు మొన్నకళనృత్తము. వీరటవాద్యమో, నెరప్రమతాళమునకు నముగుణముగాలయశుద్ధియుప్పునట్లు, అతడుచూపినపాదన్యాసమేనృత్తమునకు ప్రారంభదశ. క్రమముగాదానిని అన్ని తాళములకును అన్నికాలములకును అనురూపగాప్రపంచించిపెంపుచేయవలెనని యాతడుయత్నించెను. ఎంతయత్నించినను పాదన్యాసము తాళమునకుదమట్ట ననుగమింపలేదు. హస్తాదులకుగలలాఘవము పాదాదులకునుండదు గనుక హస్తముతోచేయు తాళగతులవన్నిటిని పాదముతోచేయు నృత్తగతులన్నియు ననుసరింపలేవు. కనుకనృత్తవిద్య తాళముతో కొంతమూకమేపడచినది. నృత్తము చేయునపుడు పూర్వాపరకాయములకు సమతేసదుటకై వేరొకదశలోనాపనిక్షేపమునకు శబ్దముదోటిసంబంధమించుక యుండు అనగానృత్తము చేయునప్పుడు తాళమేయుపేక్షింపబడునుగాని గీతము పేక్షింపబడదు

నృత్యము

ఈగాత్రవిక్షేపవిద్య తాళలయాన్వితముగా నుండుటయేకాక శబ్దార్థసూచకముగాకూడనుండవలెననెడియాశతో, మానవుడుకల్పించిన ప్రక్రియాంతర నృత్యమ్మ నోటితోగీతముపాడుచు అంగలికములయర్థమును చేతితోప్రదర్శించుట దానిప్రధానాశయము. అపాడెడిగీతము తాళబద్ధముగానుండును గనుక తాళమునకు తగినట్లు కాలితోనృత్తము చేయుట దానికొకయంగము. కావున నృత్యమునందు అర్థసూచకమైన హస్తన్యాసమేకాక యొకొక్కయెడ శాస్త్రీయమైనన్యత్తముకూడ ప్రకటితమగుచున్నది. కృష్ణలీలాతరంగనృత్యమును చూచినపుడు మనకిదితార్క్కాణయగును. నృత్యము, నృత్తముకంటె గుణాధికమై, శాస్త్రనిబద్ధమైనది. అందుచేతనే దానిని మార్గమనియు, నృత్తమును దేశిఅనియు లాక్షణికులు పేర్కొనిరి. గీతిపాడికరయే యర్థవంతము గా నృత్యములనుపల్పుట తరువాతక్రమముగాకలిగిన పెంపులలో నొకవిశేషము. భారతీయనృత్యమునకు విజయపతాకగా నేడు ఖండాంతరము సంచరించుచున్న ఉదయశంకరునినృత్యమే ఈవాక్యమునకుదృష్టాంతము. మిశ్రకళలలోని యంకకళకు కెంతసామరస్యమున్నదో, యంతస్వర్గమున్నది. సంగీతమునకు కదా సాహచర్యములేకున్నను నాట్యము నిర్వాకలదనిచూపుటకే కలాకరినంటి మూకాభినయము యత్నించినది.

మరికొంతకాలమునకు నృత్యము శబ్దార్థముచేకాక భావాశ్రయమైన వాక్యార్థమునుప్రయితము ప్రకటింపవలెనని మానవుడింకొక సంస్కారముచేసెను. తత్ఫలముగా గాత్రవిక్షేపవిద్య కొంతయవస్థాముక్తిచ్చెను. అభినయముపేరుదాల్చినది. క్రియాపదములు, భావశీలములోనగునవిప్రదర్శితము లగునప్పుడు దాని స్వరూపమును ప్రత్యక్షముగాచూడగలము.

నాట్యము

ఈయభినయమునకు మీదిమెట్టే నాట్యము. రెండింటికినిగల సన్నిహితత్వమునుబట్టియే అభినయశబ్దము నాట్యపరముగా నయితే ముపయోగింపబడినది. వ్యస్తములైనపదములను, భావశీలనమాత్రమేకాక నిబద్ధకావ్యములయిన నాటకములనుగూడప్రదర్శించుటవలన అభినయము నాట్యమైనదికాగా, భావగీతమువంటిది పదము లయాభినయము, ప్రబంధమువంటిది నాట్యము.

కూచిపూడివారి నాటకప్రదర్శనమున నవనాగిరకులుపహేంపనిచ్చెదులు (తొక్కుటలు), చేతులుప్పటలు. నాట్యవిద్యా పరిణతిలోని యాభిన్నభిన్నదశలను మాపుటకును, నృత్తనృత్యనాట్యమిశ్రీకరణమువలన ప్రదర్శనమునకు లభించుసమగ్రలయసిద్ధిని చూపుటకును ఉద్దేశింపబడినవి. కావున యక్షగాననాట్యము నృత్తనృత్యాను ప్రాధాన్యము నిగ్రహింపవలెను. పూర్వకాలమున సంస్కృతనాటక ప్రదర్శనమందును నృత్తనృత్యములకు యథాభావరసావస్థను గాస్థాన మొసగబడినది కొంచెమునృత్యము [పదార్థాభినయము] మాత్రము నిల్చియున్నది తక్కినదంతయు నాట్యమే [అవస్థానుకృతి].

ఇట్టిదశాపరిణామము నాట్యకళకేకాక, తక్కినచిత్రకళకును సహజమైయుండినట్లే కన్పట్టుచున్నది. సామవేదకాలమున త్రిస్వరాత్మకముగానే యున్నగానము, రామాయణకాలమునాటికి సప్తస్వరాత్మముగా పెంపుగినట యుట్టిదే!

ధార్వాడకంపెనీ రాకయు, మార్గనాటకావతారమును సమకాలికములుగావ, అదిజరిగినుమారేబదిసంవత్సరములై యుండును. ఈ యర్థశతాబ్దిలో దీనికి మూడుదశలు గడచినవి, నాల్గవది నడచుచున్నది.

గద్యనాటకములు

మొదటిదశలో వెలువడినవి శుద్ధగద్యనాటకములట, వానినిచూచినవారు మనలోనెందరోయుందురు. అప్పటిపెద్దలుచెప్పగా వినినమాటలనుబట్టి మాటచనలురసవంతముగా నుండెడివనిచెప్పవలెను. అప్పటినాటకసంఘములు మంచికట్టుబొట్లను భక్తిశ్రద్ధలునుగలిగి యంతరైక్యముతో చక్కగానిర్వహింపబడినవట. వేషధారణమును, నేపథ్యరచనమును తగినంతసాధనసామగ్రిలేకున్నను, ఉన్నంతలోనే చక్కగా మెరపించిరట.

అనువాదములు

రెండవదశలో వేణీసంహార శాకుంతలాది సంస్కృతనాటక పరివర్తనములును, చిత్రనళీయాది స్వతంత్రనాటకములును వెలసినవి. ఆ నాటకకర్తలలో ధర్మవరముకృష్ణమాచార్యులుగారు నాటకములువ్రాయుటేకాక, స్వయముగానాని నాడియాడించిరి. నాటకమువ్రాయుట, నాటమాడుట, నాటకసంఘమును నడపుటలోనగు సమస్తకార్యభారము వహించి యు చిరకాలములో నీవిద్యను వారెంతో యున్నతికి కొంపోయిరి.

నాటకనట పితామహుడు

ఆంధ్రనట పితామహుడుగా లోకముచే నెన్నబడి రంగజ్యోతి హరిప్రసాదరావుగారు కృష్ణమాచార్యులుగారు నాటకమును ప్రతిష్ఠింపగా ప్రసాదరావుగారు నాట్యమున పదపదమును ప్రతిష్ఠించెనని చెప్పుదురు. వీ పద్యమున కు నేరసముకేదాగ మెంతవరకుచిలికొ యారాగమంతవరకేనాటి. పద్యసారస్యము రాగరక్తిని, సదిమెచెడకుండ నాకము నోవి వానిసాయమున నాట్యము ప్రతిపకరప విష్యందియుకట్లు అభినయించు నేర్పు నేటికినంతవరకు ప్రసాదరావుగారికివలె నింకొకరికి నలవడలేదు.

ఈరెండవదశ లోనూడ కంపెనీలు వినోదసంఘములుగానేయుండెను గాని వృత్తిసంఘములు గావాగలేదు.

కంపెనీలు

నాట్యకళాభిమానులైన ధనికులును, జమీందారులును అమిత ధనవ్యయముతో పెద్దపెద్ద కంపెనీలలోని ప్రధానపటులనందరిని అకర్షించి యొక్కచోటచేర్చుటయే ఆనూపట్టణములోని కంపెనీలు విచ్ఛిన్నములగుటకు హేతువైనది. ఈవిద్య వృత్తిగా పరిణమించినదియును ఈపెద్ద కంపెనీలవల్లనే! ఈ పరిణామము వలన పెక్కుమందినటులకు జీవికకలిగినది. పదిమందికి జీవనాధారము కల్పించుటయే యీపెద్దకంపెనీలు చేసిన మొదటిమేలు, ఈమేలునుబట్టి చాలకీడునవచ్చినదందురా? అది వటులలోపముగాని తయజమానుల దోసముకాదు. నాట్యమును వృత్తిగాచేసికొనుట హేయమని తలంచువారు మనదేశములో చాలమందికలరు అయుక్తిప్రాయమంతగా మెచ్చదగినదికాదు. పెద్దచదువులు చదివినవారే వృత్తులుదొరకక యల్లాడు మనదేశములో కొంతమందికేని యొకసద్వృత్తి దొరకుట సంతోషింపదగినదికాదా?

స్త్రీలు నాట్యరంగము

ఈనాల్గవదశలో జరిగిన యొకసంస్కారము స్త్రీలు పాత్రధారణముచేయుట అసంస్కారమువలన చెప్పికొనదగినంతఫలముకలుగలేదు. సురభికంపెనీవారికిని చిరకాలగతమైన యాచారము అనుమానము లేని స్త్రీపురుషులు ఏకకుటుంబమునకు చెందినవారగుటచేత, అపద్ధతి నవలంబించుట వారికే సుకరమయ్యెను. తక్కినచోట్లనది దుష్కరము. ఈప్రయత్నము కడమట్టునాయని సందేహముకొల్పుచున్నది. సాగునాసంతోషమే, సాగనప్పుడు పురుషుడు స్త్రీ

వీనస్: నిజాంరాష్ట్రమునకొక లోకల్‌బోర్డు స్థాపించినది ౩ వ పేజి చూడుడు

వేషము వేయుటలో దోషమేమియు లేదు. పురుషుడు స్త్రీపాత్రము నభినయింపరాదని కాని యభినయింపలేడని కాని యనరాదు. ముప్పదిజగ్గరాజు గారిని, స్థానం నరసింహారావు గారిని కమలాకర మాదియగు వారి నభినయము చేయుట యవివేకము. అట్లే స్త్రీలు పురుషవేషములకు తగరనియు భావింపరాదు. ఉన్నతాన రత్తలు వారివారి యాకారరేఖలననుసరించియు, విద్యాభ్యాసమను త్రైయు కలుగుచుండును. రేఖ, గాత్రము రెండే యొకవ్యక్తికి రంగప్రవేశార్హత యిచ్చునవి. అవిలేనివాడు స్త్రీనటియు కాజాలదు, పురుషుడు నటుడు కాజాలడు.

"స్వభావమాత్మవస్త్రకస్మై
తద్వ్యాపగమనాదిహ
స్త్రీ. పుంసప్రకృతిం కుర్యాత్
స్త్రీభావం పురుషోపిహ"

పైనిపేర్కొన్న వాల్లవసరియు నెంతమిచు మగియవచ్చిన ట్లే యెంచవచ్చును. ఆయా కులవారి ప్రదర్శనములు జరుపుటకైనను నటులుకావలెను. దేశమునగల నటసంఘములో నాల్గవవంతు సినీమాలకెక్కినది సినిమాలవలన గడించిన సొమ్ము నాటకములవలనలభింపదుగనుక సినీమానటులను నాటకమును సేవింపజాలరు. మరియు వారిసినీమాయులవాట్లు నాటకరంగమున రాణింపమిచే, ప్రేక్షకులకును వారియెడ విముఖత్వమేకల్గును. కావున సినీమానటులు వేరుగను, నాటకనటులు వేరుగనుండుటయే శ్రేయమని తోచుచున్నది.

నాటక సంస్కృతి

మరియు నాటకమున మనము చేయవలెను సంస్కారములన్నియు వెక్కువమాటుగా ప్రవేశపెట్టుమేని ప్రాతపద్ధతి కలవాటుపడిన ప్రేక్షకజనము వెంటనే యామోదింపదు జనామోదము లేని వృత్తిసంఘములు బ్రతుకజాలవు కావున సంస్కారపూర్వక ప్రదర్శనములు వివేకసంఘములు మొదలిడవలెను. వారిప్రదర్శనమును క్రమముగా జనామోదములు బడసిన పిమ్మట వృత్తిసంఘములును అదానినే వడచినచ్చును.

తెల్గున నుత్తమనాటకములు చాల తక్కువగానున్న మాటనిజమే. నాటక రచనోచితమైన సమగ్రశక్తి ఆంధ్రకవులలో నెవరియందును అఖండముగా నావిర్భవింపలేదు, ఉత్తములని భావించుచున్న వానిలో నైనను గుణసాకల్యము లేదు. కొన్నిటకవిత్వము రమణీయముగానున్నది. కొన్నిటసంవాదము చతురముగానున్నది. కొన్నిటపాత్రోన్మీలనము స్ఫుటముగానున్నది కొన్నిట కథాసన్నివేశము నిబిడముగానున్నది. నాటకమూర్తికి అంగప్రత్యంగ భూతములైన యీయంశములలో నొక్కొక్కదానికి నొక్కొక్కప్రజ్ఞమాత్రమే యుండుటచేత నిట్టియేకదేశసిద్ధిమాత్రమే లభించినది. సర్వగుణసంపన్నములైన నాటకములయభావము చేతనే యీ యుత్తమములుగా కొనియాడుచున్నాము.

"ప్రాయేణ సామగ్ర్య విధౌగుణానాం
పరాఙ్ముఖీ విశ్వసృజః ప్రవృత్తిః"

ఉత్తమ నాటకము

ఉత్తమ నాటకమనగా నెట్టిది? నాటకము కావ్యభేదములలో నొకటిగనుక, అదియొకట కావ్యముగానే పరిగణింపబడవలెను— కావ్యమేకాక రూపకముకూడనైయున్నది— గనుక, నాట్యవస్తువుగా తరువాత స్వీకరింపబడవలెను. అందుచేతనే దానిని దృశ్యకావ్యమనిరి— అది కావ్యము కావలెను: దృశ్యమును కావలెను— కాన కావ్యగౌరవమును, ప్రయోగానుకూల్యమునుగల నాటకమే ఉత్తమనాటకము— ఈ రెండుప్రయోజనములలో నేదిలోపించినను వాని పరిపూర్ణతచెడినట్లే యెంచవలెను— ఉత్తమకావ్యమైయుండి ప్రయోగానుకూలము కానిచో దానికావ్యతాగౌరవము లోపించదు. కావ్యతాగౌరవము లోపించి ప్రయోగానుకూల్యమున్నచో వాఙ్మయమున దానియునికి స్థిరముకాజాలదు— కవి తనకావ్యమునకు చిరస్థాయిత్వము చేకూర్చుమను గాని, జనుడు కావ్యత్వమునెడ నేద్ర్రుష్టినిల్పి దానినిరచింపడు— అకావ్యత్వసిద్ధియైనను తేలికగాలభించునదికాదు— రసపరి

సాలము పాత్రోన్మీలనము కథాసంధానము, శబ్దవిన్యాసములోనగు కావ్యాంగములన్నియు చక్కగాకుదిరినప్పుడే అనవద్యమైన సిద్ధికల్గును— ఆ గభూతములైన యీయంశములలో ఏదికొరవడినను అదియుత్తమకావ్యము కాజాలదు— అందును వస్తుసన్నివేశమున వెలితియున్నప్పుడది శిల్పమేయనిపించుకొనదు— అట్టి వెలితి రాకుండ కాపాడుకొనుటకైయే మనయాలంకారికులు, నాటకలక్షణమున పంచసంధులనునిర్దేశించిరి— సంధులు చెడినవాటకము శిథిలమైనట్లే—

ప్రాత కల్పనలకలన వాఙ్మయమునకుపుష్టికలుగదేకాని నష్టిరాదు— మనపూర్వులు పౌరాణికగాథలకును, సాంఘికగాథలకును సమాన ప్రతిపత్తినొసంగిరి— ఒకదానినిమున్నించి రెండవదానిని క్రిందుపర్చలేదు— అసలువస్తువునెడ వారికి తిరస్కారపురస్కారభావములే లేవు— అవసువేదైనను కవిచేఖావ్యమానము కావలెనని యేవారికోర్కి—

"రమ్యం జుగుప్సితముదారమథాపి నీచం
ఉగ్రం ప్రసాది విస్మృతం గహనం చవస్తు
యద్వాప్యవస్తు కవిభావుక భావ్యమానం
తన్నాస్తి యన్నరసభావ మూపైతిలోకే"

కాని తత్కాలలోకవృత్తాంశమును గైకొనుచో నొకరొయొడమాత్రము మిగులప్రమత్తతయుండవలెను. అట్టిరచనలు తాత్కాలికములైన యేసాంఘిక సంస్కారధర్మములనో ప్రచారము చేయునవిగా నుండరాదు—

సాంఘికనాటకములు

ప్రచారార్థమువ్రాసిన రచనలన్నియును ఆ కార్యము కడముట్టినవెంటనే విస్మృతములౌవునుగాని నిల్చియుండవు. కావ్యమన్నచో త్రికాలాబాధితమై యుండవలెనివిరచన. దానికిని జరామరత్వము నిచ్చునది రమణీయతాస్ఫూర్తి. దానినే రసమత్తరమురియు చెప్పవచ్చును కొన ప్రచారార్థముకొరకు కావ్యతాసిద్ధికై సాంఘికేతివృత్తములను గైకొనియుదాత్తతయు రామణీయకము చెడకొనునట్లు నాటకములు వ్రాయుంచుకవి లోకమునకు మిగుల మహోపకారము చేసినవారగుదురు. ముప్పదిసంవత్సరములనుండి యొకేతీరు నాటకములుచూచి విసిగియున్న ఆంధ్రలోకము క్రొంగ్రొత్త నాటకములకు స్వాగతాంజలులు పట్టునటుకు సందియములేదు అట్లుగాక ప్రజలకువిజ్ఞానము కల్గించుటకై తేలికనాటకములువ్రాయుటది యూడెగమందురా రంగస్థలమును ఉపన్యాసవేదికగా మార్చెదరన్నమాట. అంతకంటె నింకొకపతనహేతువుండదు. అతలంపునకును "కళారాధనము" "కళోపాసనము" "కళాభివృద్ధి" యనెడి మంత్రజపములకును నాలదవ్వు. ఈరెండును ఏకహృదయమున నేపుట్టుట యసంభవము. విజ్ఞానాధాయకత్వమే నాటకమునకు ఫలమన్న వారికి ధనంజయుడిచ్చిన సమాధానము చూడుడు.

"ఆనందనిష్యందిషు రూపకేషు
వ్యుత్పత్తిమాత్రం ఫలమల్పబుద్ధిః
యోఽపీతిహాసాదివదాహ సాధుః
తస్మైనమః స్వాదుపరాఙ్ముఖాయ."

ఒకవేళవటువంటి ప్రయోజనము నాటకమునవలన నున్నదనుకొన్నను, దానికిసినీమాలకు వదలివేయుటమంచిది. అవిమీకంటె నెక్కువవేగముగా నెక్కువసులభముగా నటుపంటిపనులను నెరవేర్పగలవు.

నాటకములలో పద్యములు

పురాణనాథలయందునవలెనే పద్యములయందునుమీమమిక్కిలి నిరసనభావమున్నట్లు పొడకట్టుచున్నది. పద్యము లస్వాభావికములనియు పద్యపఠనవ్యాజమున నాట్యముసంకీర్ణమాయు మగుచున్నదనియు, మీరువాదింతురు. నిజమే రసికతచో పద్యములున్నాన్నట్లు సంగీతమును నాట్యమునకు నుపకారములేకాని, ప్రతిబంధకములుకావు. నాట్యముమిశ్రకళ, దానికంగభూతములైనకళలలో సంగీతమొకటి. ఆసంగీతము నుచితముగా ప్రయోగింపబడి యథాస్థానమునను నంతవరకు, దానివలననటులకు కీడేమియులేదు రసోచితమైనరాగమును పాడవలసినమిని ఎరుగవివటునివలన నాట్యముచెడిపోవుచున్నదిగాని పద్యములయునికివలనకాదు, సంగీతముకలనే కవిత్వము నాట్యమునకిందొకయంగము. పద్యమునకవిత్వసారము. రసోచితమైన వృత్తము, వ్రాయువలసినచోటును ఎరుగనికవివలన నాటకముచెడిపోవుచున్నది. కానిచెప్పుటపద్యము వ్రాయుకలెనో ఏఛందోవిశేషము, పాడవలెనో తెలిసికొని కవివ్రాయుటయు, ఏరసమునకేపద్యమున నేరాగమెంతవరకు తగునో తెలిసికొననటుడు పాడుటయు జరగవలెను గానిపద్యములనేకుడిచివేయుట వాంఛనీయమైన సంస్కారముకాదు. రసానుగుణములైన ఛందోవిశేషములున్నవాయని ప్రశ్నింతురేమో? ఒకకాలమునవున్నవి కాలక్రమమున వానిసార్థకతలుపమైనది. కాళిదాసుని కుమారసంభవములోని రతివిలాపమనెడి వాల్లవసరవియోగినీ వృత్తమున వ్రాయబడినది. అవ్వృత్తమువియోగభావమునకెంతపొందుపడియున్నదో దానినిచదివిచూచిన రసికులకు నేనుచెప్పనక్కరలేదు.

ఛందశ్శాస్త్రములో చెప్పయున్న వృత్తములు రసానుగుణముగా లేవనితోచినచో ఉపజాతులయనుకవి క్రొత్తవికల్పించుకొనవచ్చును. అట్లే రసానుగుణమైన రాగములను ఉన్నవనియొల్లరెరిగినదే పెండ్లియొకనాటి తెల్లవారుజామున పిల్లనప్పగించెడివేళ పాడెడి యప్పగింత ఆపాటు శంకరాభరణమున పాడుదురు. అటులగాక వేరొకరాగము పాడుదురేని కన్నెనప్పగింపునప్పటి యాసద్యఃపాదికరుణామైన యనురాగమునకు వపూపమునగానుండదు. కావున నాట్యకశ్మసర్వాంగము శోభిగానుండవలెనన్న శాస్త్రీయమైన పరిశోధనలుజరిగి యారహస్యములన్నియు పునఃప్రయుక్తములు కావలెను.

సంస్కారములు

నాటకమును వ్రాయించుటకంటె నెక్కువదూరావశ్యకములైన సంస్కారములు చాలకలవు. మనుముందువానికి పూనుకొనుట చాల మంచిది. ప్రస్తుతకాలమున రంగాలంకృతియు వేషధారణమును రసావస్థానుగుణముగా నుండకపోవుటయేకాక మిగులమిక్కిలి రసభంజకములుగానున్నవి. నాట్యశాస్త్రకర్త యీరసమునకే వర్ణముచితమో యెట్లాకట్టియాహార్యముకగునో చక్కగావివరించినాడు. మనకాశాస్త్రపరిజ్ఞానము బొత్తుగాలేకపోవుట్టి యంధప్రాయముగా ప్రవర్తించుచున్నాము. మరియు నాట్యమెంతలో కావస్థానుకృతియైనను అయనుకరణము నందును పొందవలసినవిశేషమెంతోకలదు. కేవలవివేకజన్యమైన యనుకరణముకంటె, వ్యుత్పత్తిపూర్వకమైనది గంభీరతరముగ భావితముగానుండుననుటకు సందేహములేదు— కావ, నాట్యశాస్త్రము ప్రస్తుతోపయోగియగునట్లు సంగ్రహముగా సచిత్రముగావ్రాయించి యీనాటక రంగముల ప్రస్తుతదేశకాలపాత్రతలకు సనికివచ్చునంతవరకు సవరించుటమిక్కిలి శ్రేయము— లేనిసందర్భములగావిడిచిన్నను ప్రస్తుతోపయోగము లేకున్న సందర్భములనుగాని, ఆకాకపరిస్థితులనుబట్టిమనము వ్యత్యస్తకల్పనలు చేసికొనవచ్చును— అన్నియుగములవారికిని ఆశాస్త్రమే సర్వాధారభూతమని నేననను— అమూలకశాస్త్రకల్పనయువనలేదు—

"ఎవం నాట్యప్రయోగే బహుబహువిధోక్త కల్పశాస్త్రప్రణీతం నప్రోక్తం, యచ్చలోకాదమకృతికరణాత్ తచ్చకార్యం విధిజ్ఞైః"

"ఏవమేతే యథాప్రోక్తా
వాగంగాభినయాశ్రితాః
నోక్తాయే చ మయాత్ర
లోకాద్గ్రాహ్యాస్తు తే బుధైః"

మాలమాదుగులను ఇతరమతములలో కలుపుకొనుయత్నములు

అంతయు నిజాం ప్రభుత్వము వారి శాసనమున్నదను పేర జరుపబడుచుండుట

మాకు ఈక్రిందిలేఖ ప్రకటనకై పంపబడినది:—

"మాతుంగితుర్తి (నల్లగొండజిల్లాలోనిగ్రామము) కి ఫాతెహాముసంజీర ఫుస్యు ౩౪౬౦ వాడు పానగల్లునివాసస్థులైన ఇరువురుదాఢీలుగల అన్నదమ్ములు నల్లజిబ్బాలువేసికొనివచ్చి మాదిగవారలను సర్కారిచావడీలకు పిలిపించి ఈక్రిందివిధముగ బోధించినారు— "మీరు తురకమతము పట్టినట్లున మీకుమేము దూములుబావులతో పట్టాలుచేయించి ఇచ్చెదము— ఇప్పుడు ఇందరికి నిఇచ్చుటట్లులుగాక, ప్రతిసంవత్సరము ఇదేమాదిరిగ ఇవ్వగలము— సంవత్సరము ౧కి ఎన్నిపండుగలువచ్చునో అన్నిపండుగలకు ఆవులనుఇచ్చెదము— చచ్చినపశువులనుమాత్రము మీరుతినవద్దు— మామతప్రకారం ఆవులనుకోసుకొనవచ్చును—" ఈవిధముగాబోధించుచు అయినవును అన్నదమ్ములు మాదుగోటాలంటి, కొందరిజుట్లను కత్తిరించుకొని, "ఇకమీరు హిందూమతము వదలినవారైన కారణమువలన సర్కారునుంచి శిక్షకాగలదు— మేముస్వయముగా సర్కారువారైపునుంచి వచ్చినాము. మతము మాడ సర్కారుదే— కావున మీరు ఈమతమును వదలకూడదు" అని చెప్పి, దీనికి ఒప్పుకున్నందుకుగుర్తుగా ఈపత్రిమాణముప్రాసియున్నపత్రములపై బొటనవ్రేళ్ల ముద్రలను తీసికొనినారు మరియు "మీకుమాకు ఎంగిలిమంగలము, మీపిల్లలను మాపిల్లలకు చుట్టరికములు జరుపుకొందుము. మీపిల్లలకువిద్యనేర్పించి సర్కారునౌకర్లు ఇప్పించెదము" అనిచెప్పి తురకమతముపట్టిన మాదిగవారలకు ఉర్దువిద్య నేర్పించుటకై ఒకతురకసాహెబును ఏర్పాటుచేసినారు.

సర్కారుఅబ్కారి దారోగామాట వినకపోవుట

ఇట్లుండగ సర్కారిఅబ్కారి దారోగాసర్కారిచావడిలోనికి క్రొత్తగాతురకలైనవారలను పిన్నలకైపిలువనంపగా వారలురానందువలన కొంతవివాదముజరిగెను— ఆటిసమయములో గ్రామస్థులుకొందరువెళ్లి అజరిగేవిషయము విచారించి మధ్యస్థము చేసిరి— ఈమధ్యలో తురకపంతులయ్యావచ్చి క్రొత్తతురకలతోడై "మా క్రొత్తతురకలను ఎవరయినను పనులనుచెప్పినట్లైన మీపరాజమీనులనుంచి మిమ్ములను తొలగించి మాముతస్థులకు పట్టాచేయించుతాము" అనిరి— అంతేగాక వ్యతిరేకముగా నల్లగొండసుపాయి మున్సిఫులో ఇదైగాసాపేషు చేసినట్లు తెలియుచున్నది— ఇందుకు జిల్లాలోఉండు తురకవకీల్లును ఖుల్లుల— ఈవిషయములో ఫీజులేకుండ సహాయము చేయుటకు మాటయిచ్చిరనియు తెలియుచున్నది. మొహర్రముకెళ్లినతర్వాతగాని ఏమిజరుగుదునది తెలియజాలదు.

ఇటులోగా మానిజాంప్రభువుగారు సెలవుఇచ్చినారుఅను పేరుతో చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో అల్లకల్లోలము జరుగుచున్నది. కాని మాకుఇంతవరకు ఆటిసెలవు ఏదియురాలేదు, ఇదిఎంతవరకు నిజమోమీరు తెలిసికొని మాచుట్టుపట్టు గ్రామప్రజలను తెలియుటకై తెలియజేయగలరు.

ఈలోగా ఫాల్గుణశుద్ధ ౧౩ మంగళవారము నాడు ఉదయము ఆర్యసమాజ మతమువారొకరువచ్చి శు౹౹౧౫ శుక్రవారంవరకుఉండి క్రొత్తగాతురకలైన మాదుగలతో కలియగా, వారలు తిరిగిహిందూమతములో చేరినట్లైన ౩ ఏండ్లుశిక్ష విధించబడునని భయము తెలిపినారు. ఇట్లు ఆర్యసమాజప్రచారకులు లాభములేక వెళ్లిపోయిరి. క్రొత్తతురకలకై ప్రతివారములో గల్లాదుకోసము లు వద్దలేకుండ దూపాయిలు ఇవ్వబడునని వదంతియున్నది.

పోలీసు, మాలిపటేలు అత్యాచారములు

తహశీలుదారు గారికి రైతుల విజ్ఞప్తి

[అజంన్యూస్]

అసిఫాబాదు, ఆర్డిబెహష్తు ౨౫.—

రైతుపుర గ్రామరైతులు ౧౦-౧౫ మందికలిసి ఒకవిజ్ఞప్తి తహశీల్దారుగారి సముఖమునపెట్టుకొనిరి— అందలివిషయములివి:—

"ఇటీవల. భూమ్యాదాయశాఖ కార్యదర్శియగు క్రొప్టన్ గారు పర్యటనగా దయచేసిన సందర్భమున యీగ్రామపుపోలీసుపటేలు మరియు మాలిపటేలు కార్యదర్శిగారివసతి ఏర్పాటుకని ఇంటికొకరు౦-౯-౦ లును, ప్రతిగొల్లవానినుండి ఒకమేకయును తీసికొనిరి—కాని మేకలవెల యిచ్చియుండలేదు."

(ఈ గ్రామోద్యోగుల అత్యాచారములనువీలుకొనంద తహశీలుకార్యాలయములోనొక రిజిష్టరుసిద్ధపరచినచలిరకొరకై తెప్పించబడిన వస్తువులనుఉదహరించి అవస్తువు ఖర్చుఅయినదానివెల, లేదేని వస్తువును తిరిగిఇచ్చివేయుటనిసోమముకూడాయున్నది) పైవిజ్ఞప్తిని పరిశీలించుచున్నారు. తహశీల్దారుగారు రిజిష్టరును పరిశీలించి తహశీలు కార్యాలయోద్యోగిని వసతికారములతో వదలివేసిరి—ఇంకాపూర్తివిచారణకాలేదు—

పోలీసు అమీన్ గారి అక్రమచర్య

బీదు, ఆర్డిబెహష్తు ౨౫:—

నవాబు తురాబుజంగుబహద్దురు గారి జాగీరులోని మాటుతాండూరుఅను గ్రామపు రైతుల పోలీసుఅమీన్ గారి నిరంకుశాధికారమును వివరించుచు, బీదుపోలీసుమొహతెమీం గారికిని, జిల్లాలరక్షకశాఖమహోన్యతునికి విజ్ఞప్తులపంపుకొనియున్నారు—అందువారు, "అమీన్ గారినిరంకుశాధికారము మేముభరింపజాలమనియు, తహశీలులోకూడా పిసకుటుంబమునకుచెందినవారేయుండుటచే ఇంకాఎక్కువగానున్నదనియు, కావున ఈఅమీన్ ను తొలగించవలెననియు, తిరిగి నియమింపబడువారు జాగీరునసంబంధించినమండలాధికారిగారిద్వారా గాకపత్రికుల్యపక్షమున నియమింపబడవలెననియు.అందుచే మాకష్టములు గట్టెక్కగలవనియువివరించిరి.

బస్సులలోని లోపములు

నారాయణపేట ప్రయాణీకుల మొర

మహమాబునగిరము ఆర్డిబెహష్తు ౨౫.—

నారాయణపేట ప్రయాణీకులనుండి ఈక్రిందివిధములుగా మాకు విజ్ఞప్తుల పంపుకొనిరి.

౧. నారాయణపేటలో బస్సులనిలుచు స్థలనియమములేదు. రోడ్డుపై ౫ నిమిషములుమాత్రము నిలుచును. బస్సునిరీక్షించు ప్రయాణీకులకు అందుకుఖ్యము పర్దాస్త్రీలకు సౌకర్యములేదు.

౨. స్త్రీలను ఎక్కించునప్పుడు, దించునపుడు పర్దాలేకుండనుండును.

౩. మూటగకి మూడుపైసలు తీసికొందురు

౪. ఈబస్సులు రైల్వేశాఖకు సంబంధించియుండినవిగాన ఆదేశద్రెస్సకాసములగేల తీసికొనవుంచవలసినది.

౫. ఉదయము స్టేషన్ కు టప్పా తీసికవెళ్లు దేవరకొండ మోటారు, మధ్యాహ్నము హైదరాబాదునకువెళ్లు మోటారు ఒకదానికొకటికలియుటలులేదు, అందుచే కాలవ్యయము, పను లు కౌడిపోవుట సంభవించుచున్నది. రైలు యీగ్రామమునకువచ్చువరికే ఇక్కడినుండి దేవరకొండకువెళ్లు మోటారు వెళ్లిపోవును.

కావున రైలు ప్రయాణీకుల కనుకూల మవసరము. పగలు స్వంత మోటారుల ఉపయోగించుకొనవలసి వచ్చుచున్నది.

(అజంన్యూస్)

మాచందాదారులకు

తమ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో చందా నంబరు తెలుపవలెను. లేదేని జవాబు ఇవ్వబడదు. తమ లేఖలు మేనేజరు పేర వ్రాయవలెను,

నో:— చందానంబరు తమకుపంపుపత్రికపైనవుండును.

ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందలి చతుర్థప్రపాఠకమునగల యాఖ్యాయిక

ఆంధ్రీకరణము

శతావధాని చివుకుల వేంకటాచలశాస్త్రి

మ॥ తనయుం బూర్వయువర్ణ జన్మశుతున
పత్యంతైనరాజేం దుండ
య్యానఘుండర్థులకన్న వస్త్రముల
నిత్యాయత్నాదానోత్సుకుండై
ప్రతిఒక్కంబకు శ్రద్ధతో నొసఁగు,
సౌఖ్యంబుల్ పదియాన్న మే
తినుఁగాకంచు సమస్తదిక్కుల
నూఁటెల్ సత్రశాలావళుల్.

సీ॥ ఘర్మకాలంబునన్ నిజహర్మ్యము పయిఁ
బవళించుండెనొకనాఁటి నడిరేయి
పతనివాక్యతకక్కజ మందినజవి
దారులెల్లను హంసలై బారుతీరి

తే॥ పోఁబుచునుండి వాకసమునై, నె
మకల్ నడ తెంచునంచ, ముల్
భాకొందు గానితోనవిరు వల్లవి
లోచన స్వర్గతుల్యమై
భూరిత్నపాలితేజమున్ పొంపిఱి
వోయెనుఁ గాల్చునేమోయా
నారితోలంగఁబెట్టుమన, దానికి
నాద్యమురాళివిట్లనున్

సీ॥ అల్పుఁడగునీ ప్రవాలునియందు నేమి
గరిమఁగన్గొని పయుగ్వంతుఁడైన
రైక్వునిపోలెఁగొని యాటరక్తిగదుర
పలిపినాఁడవు? సఖుఁడ! యిట్లులప్పుఁడెవుడ

తే॥ అనవినినిచే నగ్గడింపఁబడిన రైక్వుండేమి
ప్రకారంబువాఁడనిన యంతిమంబునకు భ
ల్లకంబిట్లనియె

సీ॥ చతురంకయుతమైన కృతనామకాయంబు
నొగటాలఁగెడింప జూదమందు
గ్రత్యేకసంఖ్యాకృతేతా ద్వయీఖ్యా
ములనడంగినవిధ మెలుపు(వోఁ)ప
సకలలోకప్రజా చరితో భినధర్మ
జాతమెవ్వనిధర్మ చర్యవనఁగు
నవ్వానిషేద్యవిద్యగ్రగామినేను
పలికితినన్న వప్పుడన్నుండు

సీ॥ నిఖిలమఖము ఫలమ్మవిధిమ్మతాఖి
లావ్ను తాకనసమ్మరుం డప్పుకీర్తి
ధవళితాశాంతసందు సాధుచరిత్ర
యాన్వితుం డప్రకుత్తుఁడైయాలకించి
చాం-శ-ప్ర-ఆఖ్యాయిక

మ॥ తనకున్ శ్వేతవిధ్యంతకంబుగను
గున్నాయాపమై యున్నవి
జ్ఞనరైక్వామలకున్ నితాంతము
ప్రశంసాయాపమై యున్నవా
క్యానికత్తుబుగ గానినిం దెలిసి
చిరతాక్రాంతతన్ పాంపడే
శ్చినయ్యర్థము సారథిన్
మనివిమర్శించెం బ్రయత్నాత్ముఁడై.

ఉ॥ కూల్లకముంగాంచుము సమల్లను
నంబుకోలంగిపెల్లగా
మల్లగువరడుఁగల్లడముపోఁడుచు
వాల్లకపాంపెఁగాంక్షరం
జిల్లుల యెల్లఁబోటుగన్న,
చెప్పుడినిర్ధర నోకమాని భూ
వల్లభుఁడెల్లి దంబునకు
వందురుగుఁజనిత వేగఁజనిన్

సీ॥ ఎవఁబోటుగలవారి యెడఁదావిను? యన్ ప్రొ
టడిరంబుజలేపించు టుడి గెవుకడు
ఎల్లదిక్కులఁ సముద్యోగపడకంబుఁ

బిల్లితెమ్మెరలల్లిపెల్లఁజిమ్మె
ఆటికము రైయుమిలట్లాకపంబుకం బర్వి
పొలుపారుచున్న ధర్మాలుజాజింగె
గూంధ్లలో పలిపులం గలుపుంకంబుగాఁగూ
యుచాండొంటి మేలోకల సలిపె

సీ॥ గిరిగువాలుముత్తి యిరులుగ్రెక్కలియయ్యచె
పెలలెరింబులా పెడికలో కకరోలంగి
పాటులకిరికాసార తీరములను
ఒటుపుగున్నల యుత్తలపాటుపడఁగ

గీ॥ తెల్లముఁదొలంగినపుడు జానశ్రుతియనుండు
శుత్తిజేరంగఁజేరి వత్సా! రయంబు
రైక్వుఁడొద్దెమ్ముటన్న న్యారైక్వుఁడెట్టి
డనంగనతనికిరాజన్యుఁ డనియెనిట్లు

తే॥ కృతనామకాయమవిరయే
గతిఁద్రేతాద్యాయములన గణంబుచెడి, నా
గరికకలజనులసుకృత
మైతనివృషమ్మనవడుంగు నెఱుఁగుమతనిగర్

గీ॥ పలుకవిన్నెఁగిలల్ గెలంకులనుశత్త
వెదకనేరకరైక్వుఁడన్ విప్రజాడ
కలికముచని వహోక్కలేత కానరాద
యనుచుఁగమ్మిజే వచ్చినక్కేవరిఁపుకను
చాం-శ-ప్ర-ఆఖ్యాయిక

వ॥ అంతఁ జానశ్రుతియనుండు గుజానశ్రుతి యి
ట్లనియె.

మ॥ గళితాత్మీయ విరోధజంతునిలయ
క్ష్మాభృద్గుహాంతర్గణీ
పులినారణ్యములందుఁగాక కలుషీ
భూతాంతరంగప్రజా
కలితంబైన యుదాత్తపత్తన పుర
గ్రామంబులన్ రత్యలన్
విలువంబోలురె? బ్రహ్మవేత్తలెపుడున్
నీవింతచింతింపుమా.

వ కావున బ్రాహ్మణునన్వేషింపందగిన స్థ
లంబుల కరిగి తె వియమ్మసాసియుండవమ్మనిన
యంబనునవిన

తా॥ భూమిగోడుండువచించినట్లప్పని య
ప్పన్యాత్మరైక్వాన్వయం
బొనంగిలిచ్చుబండిక్రిందనదీయం
పఞాచియేకొక, నా
ర్యా! మాన్యుండను రైక్వనామకుఁడవీ
వాతున్న, నేనేయటం
చూహానింద్రుఁడు సల్కినం జనియతం
డారాజుతోఁ జెప్పినన్.

గీ॥ విమసూర్ఖమొదవు లక్షతరితధ్
మ్ముక్క కంఠహారమునుగరగమ
రాజగొంచువోయి రైక్వునికడనుంచి
యతనికిట్టులనియె సధిశుఁడు.

ఉ॥ క్షీరసమృద్ధధేనుకము
చిత్రితతెవ్వరథమ్ము మోహన
కారము ప్రొజ్వలమ్మతి వి
కారము చారుసురేచివారికా
సారము సంశ్రుతాంధ తమ
సాగరహారము సర్వమైస సం
హారము కంథరస్థల వి
హారము సారము భూమిహారమున్

క॥ కానుకలివె కొనిచ్చితి
పీనిరిగ్రహియించి కరుణవెలయంచియు రై
క్వా! నాసకవేశంపుము
పూనికనీకొలుచుదైవమునకాగమునియున్

గీ॥ అధికగోగణముచే గార్హ్యమందిరట్ట
హాడ! నీ తెచ్చియున్న పశ్వాదికంబు
నీకడనెయుండుఁగాత మనిన, మనినరు
వాకయ మెతింగి రాజగృహంబునకేగె
చాం-శ-ప్ర-ఆఖ్యాయిక

వ. మనుడినచ్చి.

ఉ॥ అలౌకవేయిరత్నమయహార
ముదశ్యేతరథమ్మ మ
ద్వాలికయున్ వివాహసుఖదంబులు
గ్రామములోలిఁజార్చిరిక్
పాలిమెయింఁగ్రహించి యిదియన్నియు,
రైక్వ! మహానుభావ! యు
ర్వీలకపుత్ పటించి యుప
దేశమొసంగి కృతార్థుఁజేయవే.

వ॥ అనిపగ్రహించి

తా॥ జాయార్థాప్తరథాదికేశ్వర
సుతాసాన్నింబె తీర్థంబుగా
నాయోగించుఁటెఱింగి యియ్యది
యుపాయంబైతగన్ నేనువా
చాయ కిందయిపో, మహావృషక
దేశంబునుసిగ్రామముల్
పాయుంగాతమ కంటటంచని
యొసెన్ద్వక్ రైక్వపర్ణాఖ్యలన్

గీ॥ పిదపరైక్వుండు సంవర్గవిద్యనుపతి
కాదరంబునమదేశ మాచరింప
వయ్యదిగ్రహించి రాజన్యుడట్లయాచ
రించిసంసార భూరివారిధిదరించెనే॥

కీ. శే. నవాబు ఖుత్బుద్దౌలాగారు

కీ. శే. నవాబు ఖుత్బుద్దౌలాగారు నవాబు షంసుల్ ముల్క జఫర్ జంగుగారి జ్యేష్ఠపుత్రుడు. వీరు ౧౩౦౦ హిజ్రి జమాదిల్ ౧౧ వ తేది జన్మించిరి. వీరి తండ్రిగారు మరణించిన తర్వాత ౧౩౨౧ హిజ్రీలో మహరాజు కిషన్ ప్రసాదుగారు వీరిని తండ్రి స్థానమున నియమించి నవాబు ఖుర్షీదుజా (కీ. శే.) తాత గారి పాయిగాను వీరి పర్యవేక్షణము (నిగ్రానీ) క్రిందనుంచిరి. ఆదేసంవత్సరము ప్రధానామాత్యులగు మహారాజా బహద్దురుగారు కీ. శే. లవారి తండ్రి అధికార్యము లాభరింపజేయుటకు నిచ్చెను పాయిగాపై పూర్తి అధికార హక్కు ప్రసాదించిరి. అప్పటినుండే వీరు చాలా శ్రద్ధతో తమకర్తవ్యముల నెరవేర్చుచుండిరి. ౧౩౨౯ హిజ్రీలో వీరి సహోదరుడగు నవాబు మహమ్మదు ముకర్రం ఖాన్ బహద్దురుగారి ఆధ్వర్యమున నొకసంఘమేర్పరచి తమపాయిగా పరిపాలనాభివృద్ధిపై మొదటిదృష్టి ప్రసరింపజేసిరి. లెక్కపత్రముల శ్రద్ధతో జూచుకొనుచు మంచిఅభివృద్ధిమార్గముల అన్వేషింప మొదలిడిరి. ఆదేసంవత్సరము తమపాయిగా లో కల్పుడబ్బును వాడుకొనుచున్న దానిని రద్దుపరచి తమఉద్యోగులందరికి పాత్రీ రూపాయీల లో వేతనమివ్వసాగిరి. మరుసటిసంవత్సరము నుండి తమపాయిగాలకు పర్యటనగా వెళ్లుచు పరిపాలనావిధానమునందెక్కుడు శ్రద్ధతీసికొనుచుండిరి. అందువీరు పాఠశాలలయందు ప్రత్యేకదృష్టి యుంచెడివారు.

౧౩౪౫ హిజ్రీ ౧౫ వ తేది శ్రీనిజాం ప్రభువుగారి పట్టాభిషేకమహోత్సవ సమయమున కీ. శే. లవారు రాజగృహమునకువెళ్లి శ్రీప్రభువుగారికి నజరానాసమర్పించుభాగ్యము పొందిరి. అప్పటినుండి శ్రీ ప్రభువుగారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమున వీరికి లిఖాపుజంగు మరియు ౧౩౪౪ హిజ్రి జన్మదినోత్సవసందర్భమున ఖుత్బుద్దౌలాఅను బిరుదములు ప్రసాదించిరి. (కీ. శే. లవారి జన్మనామము మహమ్మదు అలీఫుద్దీన్ ఖాన్) వీరిచే ఒసగబడువిందులకు శ్రీప్రభువుగారు విరాడంబరముగా దయచేయుచుండువారు. కీ. శే. లు ౧౩౪౫ హిజ్రీలో సైనికమంత్రి సహాయులుగా నియమింపబడి, బాబెహుకూమతు స్థాపనసమయమున అందువీరిని సభ్యులుగా నియమించుటయేగాక సైనికమంత్రి అధికారము క్రిందగల వైద్యశాఖ మరియు పశుచికిత్సాశాఖకూడా వీరిపరముచేసిరి. ౧౩౪౫ హిజ్రి రజ్జబు మొదటితేదీన వీరునిర్మాణశాఖమంత్రిగా మార్చబడిరి. అటుపిమ్మట న్యాయశాఖమరియు మతశాఖమంత్రిగా నియమింపబడియుండిరి. ఇటీవలనే ఆరుమాసములక్రితము సెలవు తీసికొని చికిత్సకైయూరోపుకెళ్లిరి. అక్కడనుండి పూర్తిగా ఆరోగ్యవంతులై జన్మస్థానము చేరుటకు ౧౯౩౭ మార్చి ౫వ తేది నాడు ఆడన్ నుండి బొంబాయివచ్చు (వైస్రాయిఆఫ్ఇండియా) స్టీమరులో వచ్చుచుండగా మార్గమధ్యముననే పరలోకగతులైరి. ఈవార్త తెలిసిన వెంటనే బొంబాయి నుండి ప్రత్యేకబోటునొకదానిని శవమును తెచ్చుటకుపంపబడెను.

ఈవార్త తెలిసినరోజు వీరిపాయిగాలకును, న్యాయస్థానములకును సెలవు ఇవ్వబడియుండుటచే కార్యాలయములు మూసివేయబడెను.

వీరిశవము నగరమునకుచేర్చుదురని తెలిసెను కాని సరియైనవేళ తెలియనందున వీరిబంధువులు కొందరు బొంబాయికివెళ్లిరి.

నవాబు గారి నిర్యాణమునకు తమ హార్దిక దుఃఖమును తెల్పుచు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులును, స్థానిక న్యాయవాదులును నొక విషాదసభ హైకోర్టు భవనమునందే జరిపిరి. బెంగుళూరునుండి శ్రీమంతుల శ్రీమహలాలును హైదరాబాదు పంపించినవ్యాసర్ కిషన్ ప్రసాదు బహద్దురుగారు ఈదుఃఖవార్తవిని శ్రీవర్ప్రయాణమును ఆపివేసిరి.

౧౩౪౬ ఫసలీ, అర్ది బెహెష్తు ౨౫ వ తేదినాడు ఉదయము ౧౦ గంటలకు నవాబుగారి శవమును స్పెషల్ ట్రైన్ లో నగరము చేర్చిరి. ఉదయము ౧౦ గంటల-౩౦ నిమిషములవరకే నాంపల్లి స్టేషన్ నుండి ముసాఫర్ ఖానావరకు జాగీర్దారులు, అమీరులు, పాయిగా మరియు ప్రభుత్వోద్యోగులు మొదలగువారు క్రిక్కిరిసియుండిరి. ఒక వంక సర్ మహారాజా బహద్దురు, నవాబు సాలారుజంగు బహద్దురు, నవాబు కమాల్ యార్జంగు బహద్దురు, నవాబు షౌకతు యార్జంగు బహద్దురు గార్లు అశ్రుధారలు విడుచుచుండిరి. స్పెషలు ట్రైను మొదటగంటకి ౩౦ లకు బేగంపేట స్టేషను కు వచ్చియుండెను. అక్కడ వేచియున్న ప్రధానామాత్యుడు, నవాబు అకీలుజంగు బహద్దుర్, నవాబు మెహిదియార్జంగు బహద్దురు మిస్టర్ టాస్కరు, రాజా శ్యామరాజ బహద్దురు, నవాబు ఫఖురుయార్జంగు బహద్దురుగార్లు అదే బండిలో నాంపల్లి చేరిరి. అంతే పాయిగా సైన్యము అర్ధగంటలోనుండిరి. జనసమూహము దబ్బెడైపులకుగుమిగూడ మొదలిడిరి. ౧౫ నిమిషములలో శవమును ప్రథమదశరెట్టెలో నుంచి బయటికితెచ్చిరి. అంతకన్నా ముందుపుచు ఒ పెట్టెను కారులోపెట్టిరి. ఆసమయమున నవాబుగారి చిన్నవయస్కులగు కుమారులు మహారాజా బహద్దురుగారివద్దకు వచ్చినిలచిరి. అప్పుడు మహారాజా బహద్దురుగారు దుఃఖమును ఆపుకొనలేక పెద్దగా ఏడ్చిరి. కొంతసేపటి వారు వారలనుఓదార్చుచు ప్లాటుఫారం మీద నుండి బయటికివచ్చిరి. శవముంచబడిన కారు సుమారు ౧౧ గం ౩౦ లకు ఖుర్షీదుజాగారి దేవిడికి చేరుకొనెను. ౧౨ గం ౧౫ లతర్వాత, ప్రభువుగారు తమభవనము నుండి, ప్రస్తుతపుచీలువనుసరించి సాధ్యమైనంతవరకు అనుకూలమైనఏర్పాట్లు చేయుటకును, శవమును లేవనెత్తుటకును, నవాబు మొయినుద్దౌలా బహద్దురుగారు పితృహీనులకు సాంప్రదాయానుసారముగా శెలవిచ్చిరి. తర్వాత ౧౨ గం ౩౦ లకు సైనిక మిలిటరీ మర్యాదలతో దేవిడీనుండిమక్కామసీదుకు శవమునుగొంపోయిరి. శవముపకముందు అశ్వికులు, కాల్బలము (పాయిగాలోనివారు) పతాకముల క్రిందికివాల్చి, తుపాకుల పైకిఎత్తి పట్టుకొనియుండిరి. ౧ గం ౩౦-౧౫ లకు శవమును మక్కామసీదునకుచేర్చిరి. ఆసందర్భమున ప్రభుత్వ మతశాఖ పక్షమున తగుఏర్పాట్లు చేయబడెను. అప్పుడు మసీదునందుగలవారి సంఖ్య సుమారు ౩౦ వేలవరకుండెను. నమాజునందు ప్రధానామాత్యులవారుకూడా పాల్గొనియుండిరి. అటుపిమ్మట రాజకీయతో శవమును ఫసల్ బందకు చేర్చిరి. అప్పుడు సైనికుల ఆత్యవందన మియ్యబడెను. ౧ గం ౩-౪౫ లకు దఫన్ చేయుటకు గోరీలోకిదింపిరి. వారివయసు ౫౫ సంవత్సరములు కావున సమయమునుబట్టి ౫౫ ఫిరంగులు కాల్చబడెను. వీరిగోరి వీరితాతయగు ఖుర్షీదుజా మరియువీరి తండ్రియగు జఫర్ జంగు గోరీలప్రక్క ఏర్పాటుచేసిరి. ఆసమయమున మహారాజా బహద్దురు మొదలగు ప్రముఖులు పాల్గొనియుండిరి.

బిరారుప్రజంటు సహాయమీయుచే యుండుటమంచిది

హైదరాబాదు: అర్దిబెహెష్తు ౩౦:— ఈరోజు యూరుమహల్ [బిరారు] లోమిస్టర్ అబ్దుల్ సలాం ఖాన్ వకీలుగారి అధ్యక్షత నొక బహిరంగసభ సమావేశపరచిరి. అందు ఈదిగువవిధమున తీర్మానము ఆమోదించిరి:—

"ఈసభవారు బిరారువిజ్ఞానముగా నియమింపబడువారు బొంబాయి నొక బ్రాహ్మణుడని మొత్తముపైనున్న వదంతినిచాలా ఆసెక్తియైనదనియు, చాలాకఠినమైనదనియు నిందించుచు, అట్లు జరిగినను లాభప్రదము గా నుండజాలదని అభిప్రాయపడుచున్నారు. మరియు ఆపదవిపై హైదరాబాదీయుడిగు నొక సివిల్యను నుతెక బిరారువాసులయొక్క విశ్వాసపాత్రుని, అందులో మహమ్మదీయుని నియమించవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

తుంగభద్ర నీటిపంపకపు సమస్య

హైదరాబాదు; అర్దిబెహెష్తు ౨౬:— మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తుంగభద్రానదినీటిపంపకసమస్య పరిష్కారార్థము హైదరాబాదు ప్రతినిధులనొకనిని పంపవలసినదిగా నిజాము ప్రభుత్వమునకు వ్రాసియున్నారు. కాని నిజాం ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయములో ఏవిధమైన ప్రత్యుత్తరము ఇంతవరకు ఇచ్చియుండలేదని తెలియుచున్నది.

ప్రధానామాత్యుని ప్రజాదరణ

హైదరాబాదు: అర్దిబెహెష్తు ౨౬:— మొన్నటిరోజు, ప్రధానమంత్రులవారి కార్యస్థానమగు షామంజిల్ వద్ద ఇద్దరు స్త్రీలు విజ్ఞప్తిపత్రముల పట్టుకొనివేచియుండిరి. హిజ్ ఎక్సెలెన్సి రైట్ ఆనరబుల్ ప్రధానమంత్రి గారు తమదర్బారుకేళాసులతో ముచ్చటించుటకు షామంజిల్ కు దయచేయుచుండగా అవ్వవుస్త్రీలు వారికంటపడి మోటారునాపి వారివిజ్ఞప్తులందుకొని వారికనుకూలముగుఆజ్ఞను ప్రసాదించిరి. తదుపరి ఇతరులతో సంభాషించిరి. వీరిదర్శనమునకై వచ్చువారిని వీరునిరాడంబరముగా గౌరవింతురు. ఆవచ్చువారిని వెంటనే ఏ. డి. సి. గారు సదర్శనప్రగదిలోకి తీసుకవెళ్లి వారుకోరిన మైనను, గొప్పవారితో పాటువారిని గౌరవించి దర్శనభాగ్యము లభింపచేయుదురు.

న్యాయస్థానపుమార్పు

మట్యాలా తాలూకా న్యాయస్థానముతో చీకాపురమునకుగల సంబంధమును తీసివేసి నల్లొండ తాలూకా న్యాయస్థానముతో ఏర్పరచిరి.

పురపాలకసంఘము రెండవవార్డు [ఆందరోన్] ప్రతినిధిత్వమునకై మౌల్వి సైయిదు మహమ్మదు బి. ఏ., [డిప్ ఎడ్ ఉస్మానియా] గారు ప్రత్యేకి అభ్యర్థిగా నున్నారు.

హైదరాబాదు ఆంధ్రయువజనసంఘ వార్షికోత్సవము

హైదరాబాదు ఆంధ్రయువజనసంఘమువారి నూతనగృహప్రవేశ మహోత్సవము, ది. ౭ ఏప్రియలు, బుధవారము నాడు సాయంత్రము ౬ ఘం. లకు సుల్తాను బజారులో, కందస్వామి బాగునకు తూర్పువైపుననున్న శ్రీయుత-వేలూరి రంగధామనాయుడుగారి తోటలో, శ్రీయుత బూర్గుల రామకృష్ణారావు, బి. ఏ. ఎల్ ఎల్. బి. గారి సమక్షమున జరుగును. గాన, అందరును దయచేసి, ఆంధ్రయువజనుల సత్కారోపచారములబొంద ప్రార్థితులు.

అధ్యక్షుడు	ఇట్లు విధేయులు
సురవరం ప్రతాపరెడ్డి బి. ఏ., బి. యల్.	వి. బసవరాజు, జె. వి. నరసింగరావు కార్యదర్శులు.

కార్యక్రమము

సాయంత్రము,

౬—౦	ఘం. లకు	ప్రార్థన
౬—౧౫	,,	సంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము
౭—౦	,,	సభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము.
౭—౩౦	,,	నాటకరంగములు
౯—౩౦	,,	మంగళము

ఉద్యోగవిషయములు

మిస్టర్ జాల్ యమ్ జీ తహశీల్దారుగారు ౧౩౪౬ ఫ. ౧౨ వ తేదినుండి ౧ సంవత్సరము సెలవుతీసికొనదలచి అనుమతించుము. సెలవుకాలములో ఓవేళయా, తిచేయుటకుకూడా అంగీకరించిరి.

౧ నెల సెలవు నుండి లాగుకొనియున్న శ్రీయుత రామనారాయణగారికి తాత్కాలికము పదవినుండి తొలగించియుండిరి. కాని తొలగింపుకాలము నాటివేతనమును రద్దుపరచికొని మందిపైనుండుటకు అంగీకరించి సెలవునజర్ పై నియమించిరి ఇందు లేనిసెలవుపైనున్న మౌల్వీ మొయినుద్దీన్ అహమదుఖాన్ గారు వరంగల్లు మునిసిపాలిటిలో పదవిపొందుచుండురు. వీరి సెలవుకాలములో పనిచేయుచున్న మౌల్వి సయ్యద్ షరీఫ్ ఖాన్ తహశీలుదారు గారు తాత్కాలికముగానుందురు.

ఉన్నత న్యాయస్థానము సదరుమంత్రి జిల్లాకు మౌల్వీ మిర్జా ఇస్మాయీల్ బేగు గారు ఉద్యోగకాలములో మరి ౧ సంవత్సరము పొడిగించిరి.

భూమ్యాదాయశాఖ కార్యదర్శిఅగు మిస్టర్, యం. క్రొఫ్టన్ ఐ. సి. ఎస్. గారు ౧౩౪౬ ఫ. అర్దిబెహెష్తు ౧౫ వ తేదినుండి ౧౩౪౬ ఫ. ఖుర్దాదు ౫ వ తేదివరకు సెలవుగైకొని వెళ్లుచున్నారు. అందుచే వీరిపదవిని భూమ్యాదాయశాఖ ఉదపు కార్యదర్శియగు మిస్టర్ యస్. ఏం. భరూచా గారు నిర్వహించుచు చేయుచుండగలరు.

బాబెహుకూమతు కార్యదర్శియగు మౌల్వీ సయ్యదు మహమ్మదు మెహిదిగారు తమపదవిని మౌల్వీ ఖాజా మొయినొద్దీన్ అన్సారిగారికి మార్చి, ౧౩౪౬ ఫ. ఖుర్దాదు ౯ వ తేదినుండి ఈ రాజ్, హాం, మక్కా మొదలగు స్థలములకు వెళ్లుదురు.

ప్రభుత్వప్రకటన శాఖాధ్యక్షులుగా ఆరు నెలలకై తాత్కాలికముగా నున్న మౌల్వీ సయ్యదు మహమ్మదు బాకరుగారు పరిమితకాలావధిగాను బారిశాన్లనిపదవిసుగు జాల్యు ఖాన్ సిటీ కాలేజి పాఠ్యపదవిపైనుందురు- అందుచేత ప్రచురణశాఖాధ్యక్షులుగా ప్రొఫెసర్ హబీబుల్లా హమాం గారు నియమింపబడుదురు- ప్రొఫెసరుగారు తాత్కాలికముగా కొలాంతముదరకు విశేషయాత్రలుచేసి తమపదవికేకలయుజ్ఞానముసక లిగించుకొందురు.

రాకపోకలు

దివాన్ బహద్దురు అరవముద్దులయ్యంగారు అఖిల భారత హైదరాబాదువారు ఢిల్లీలో మార్చి ౨౭ వ తేదులలో జరిగిన "అఖిలభారత సహకార సంఘమరియు బ్యాంకింగు అసోషియేషన్" యొక్క సమావేశములో హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార సంఘపక్షమున ప్రతినిధిగా పాల్గొనుటకువెళ్లియుండిరి. తిరిగి అర్దిబెహెష్తు ౨౩ వ తేది హైదరాబాదు విజయము చేసిరి.

ఉన్నత న్యాయస్థాన న్యాయమూర్తియగు మౌల్వీ అబుసయ్యదుమిర్జాగారు బెంగుళూరు నుండి నగరమునిచ్చేసిరి.

మతశాఖాధ్యక్షులగు మౌల్వీ అలీఉద్దీన్ అహమదుగారు అర్దిబెహెష్తు ౨౭ వ తేది గుల్బర్గా పర్యటనకైవెళ్లిరి.

గుట్టలో శవము

హైదరాబాదు; ౨౬ అర్దిబెహెష్తు:— పల్లెగుట్టయొక్క గుట్టలలో ఒక పురుషుని శవము పోలీసువారికి కనుపించినది. ఆశవము బోర్లపడి యుండెను పొట్టపగిలియుండి శరీరములో చాలభాగము మృగములచే తినబడియుండెను. శవమునకు ౨౫ అడుగుల దూరములో నైత్తురుకంటలు మొదలగునవి రాళ్లక్రింద కప్పబడియుండెను. పోలీసువారి చోరీతీయుటలో నిమగ్నులైయున్నారు.

గోలకొండ పత్రిక

ధాతునామ సం॥ ఫాల్గుణ ౨౪

సోమవారము

శ్రీ॥ శే॥ నవాబు లుత్ఫుద్దౌలాగారు

నవాబ్ లుత్ఫుద్దౌలా బహదరుగారు కీర్తిశేషులైరను వార్త విని మన రాష్ట్రమందు వ్యసనపడని వారు లేరు. వీరు కొంత కాలమునుండియు జబ్బుగానుండి, స్థలము మార్చిన నెమ్మది కుదురునను ఆశతో యూరోపుఖండమునకు పోయియుండిరి. ఇటీవల వారికినెమ్మదిగానున్నట్లును, వారు ఒయలుదేరి హైదరాబాదు వచ్చుచున్నట్లును వార్తలువచ్చి యుండెను. ఇంతలో వచ్చిన వార్తలనెల్ల కల్లజేయుచు వారు అకస్మికముగ తమ భౌతిక దేహమును వీడి, ప్రజలనెల్ల దుఃఖాబ్ధిలో ముంచినారు హైదరాబాదు స్టేషనుకు తేబడినకీర్తిశేషులకళేబరముచూచినపుడు మహారాజా కిషన్‌ప్రసాద్ బహదరుగారు అవశులై కన్నీళ్లుకార్చిరి.

లుత్ఫుద్దౌలా బహదరుగారి వంశము మన రాష్ట్రములో అసఫ్‌జాహీ వంశము నెలకొనిననాటినుండియు చాల పెరుగల వంశము. పాయెగాలలోవీరిదిచాల ముఖ్యమైనది. వీరివంశీయులలో ప్రధానమంత్రి పనిచేసినవారును, సైన్యాధిపతిపని చేసిన వారును ఉండిరి. కీ॥ శే॥ లుత్ఫుద్దౌలాగారును కొంతకాలము పోలీసుశాఖ, వైద్యశాఖలమంత్రిగను, కొంతకాలము నిర్మాణశాఖ మంత్రిగను, తర్వాత న్యాయశాఖ మతశాఖల మంత్రిగను పనిచేసి ప్రశంసను బడసియున్నారు.

వీరిలోనిఒకఉత్తమగుణమువీరితర్వాత వీరిపదవిలో మంత్రిగ ఇంకొకరిని నియమించుపనిని చాల కష్టమైనదానినిగ చేయుచున్నది. కీ॥ శే॥ లుత్ఫుద్దౌలాగారు మంచిముసల్మానులు. అందుచేతనే వీరికి హిందువులపైనగూడ మంచిప్రేమ. వీరికి హిందూముసల్మాను భేదములేదు. మతము పేర చిలికలు దినదినము పెరిగివిషమించుచున్న నేటికాలములో ఇట్టి ఆదర్శపురుషులనష్టము ఎంతయుభరింపరానిది.

నవాబ్ బహదర్‌గారు అరబ్బీ ఫార్సీ విద్యా పండిత పోషకులు, ఉదారహృదయులు. ఇట్టిగొప్పవారి మరణముచే కలిగిన నష్టమునకుచాల విచారపడుచు, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపుచున్నాము.

ఉన్నతవిద్యావిధానము తృప్తిగాలేకపోవుటయే నిరుద్యోగమునకు కారణము

హైదరాబాదు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ ఆచార్యుని ఉపన్యాససారము

హైదరాబాదు, అర్దిబెహెష్టు ౩౦ — హైదరాబాదు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ రసాయనశాస్త్ర ఆచార్యులగు డా॥ మహ్యుద్దీన్ హుసేన్‌గారు, అలీఘడులో సమావేశమైన అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యామహాసభలో "వృత్తివిద్య" అనువిషయముపై ఈక్రిందివిధముగ నుపన్యసించిరి —

"భారతదేశమున నిరుద్యోగసమస్య ప్రతినవాటినుండి మనదేశముయొక్క విద్యాసమస్యలయందు శ్రద్ధగైకొని చిసరసు మనప్రస్తుత విద్యావిధానము బాగులేదని తెల్చిరి కాని అట్లు కాదు, ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్యావిధానము నిస్సంశేహముగా బాగుగాలేదని చెప్పవచ్చును కాని ఉన్నతవిద్యావిధానము అట్లుగాకపూర్తిగా తృప్తికలిగించనిదైయున్నది. ఏలన ఈవిద్యావిధానము ఏదైననొకశాఖకుమాత్రమే లాభప్రధమముగానుండును. మనదేశమునకు వ్యవసాయ పారిశ్రామిక పరిశ్రమలకై ప్రవీణులఅవసరము కలదు కాని ప్రస్తుతవిద్యావిధానము ప్రభుత్వోద్యోగులనుమాత్రము కనుచున్నది అందువలన ప్రస్తుతముగలశాఖల కనుబంధముగాజీవితాశయముల కనుకూలమైన విద్యాసౌకర్యముల కల్పింపవలెను

జర్మనీ ఈవిషయమందు ప్రత్యేకసౌకర్యములు కలవు అక్కడరెండువిధములగు బోధనాలయములు కలవు విజ్ఞానముమరియుశాస్త్రబోధనకై విశ్వవిద్యాలయములును పారిశ్రామికమరియువృత్తివిద్యలకై టెక్నికలుకాలేజీలుకలవు ప్రాథమికవిద్యయందు ఉత్తీర్ణులైనవారిని పారిశ్రామిక వృత్తివిద్యలకై చిన్నచిన్న పాఠశాలలును కలవు.

ఈవిధమున నే మనదేశమందును సౌకర్యములున్న ప్రస్తుతముమనల నావరించుకొనియున్న క్లిష్టసమస్యలు విడిపోవును. కాని పారిశ్రామిక, వృత్తివిద్యలకై సంస్థల నేర్పరచుటలో ఒకవిషయము దృష్టియందుంచవలెను సంస్థల నెలకొల్పిన దేశముయొక్క పరిశ్రమాలయముల కనుకూలముగలిగించు సౌకర్యవిద్య నవలంభించవలెను ఆదేశముయొక్క పరిశ్రమలకొటంకములు కలిగించు విద్యావిధానముపట్ల విమర్శించుటఅవసరము. ఏకొద్దిసంస్థయైనను సహాయము, వృద్ధియైనను బొందుటలేనిదే తమఅభిప్రాయము నెరవేర్పజాలదు అఖిలభారతమునుచేర ఏదైననొకవిశ్వవిద్యాలయముకేన పరిపాలనాసంస్థ ఏర్పడుపబడును. కాని అఖిలభారతమునకుచెందు అన్ని శాఖలకన్వయించు విద్యావిధానము వలంభించుటకూడా సాధ్యమగునని తెలుపవచ్చును రాష్ట్రీలరములో శెఫ్ఫీల్డునందు యినుమపరిశ్రమ, మాంచెస్టరులో ఒట్టలపరిశ్రమ, ఆదేవిధముగభారతదేశములో సరిహద్దురాష్ట్రములందు చక్కెరపరిశ్రమ, బొంబాయినందు బట్టలపరిశ్రమ, విద్యాసౌకర్యములు కలవు. ఈసదర్భలో ప్రవేశపెట్టబడి అమోదించబడిన "పారిశ్రామికవిద్యా" తీర్మానమునే సేకీభవించుచున్నారు మహమ్మదీయులు పారిశ్రమ, వృత్తిసంస్థలనుండి పొందుచున్నలాభములకంటె ఎక్కువలాభమును పొందప్రచారము చేయవలెనవి నాఅభిప్రాయము అట్లుఎక్కువగావచ్చు లాభములన్నప్రచారముల క్రిందను ఉపకారవేతనముల క్రిందను వ్యయపరచుటమంచిది."

నవాబు కమాల్‌యార్‌జంగు బహదురుగారు అలీఘడు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ కోర్టుయొక్క పట్టీయనిగా పోషకవర్గపక్షమున మూడు సంవత్సరములకై ఎన్నుకొనబడిరి.

నిజాంరాష్ట్రమున నీటిసౌకర్యమునకై ౭౦ లక్షలు

హైదరాబాదు, అర్దిబెహెష్టు ౩౦ — నేటికిసుమారు ౧౭ సంవత్సరములకుపూర్వము నిజాంప్రభువుగారు, "నేను జిల్లాలపర్యటనసమయమునందు వ్యాకియమైన రైతులసౌకర్యార్థమై మలినజలనాశము, [డ్రైనేజ్] మరియు నీటివసతినిగురించి శ్రద్ధతీసికొనుటకై శాశ్వతసంస్థనెలకొల్ప అత్యవసరము" అని వారు గావించిన ఫర్మానును పాలించు ఉద్దేశముతో ౧౩౩౨ ఫసలీలో నొకసంఘము స్థాపించి, "నీటివసతిమరియు మలినవాశములు" సంఘమను పేరుపెట్టబడెను. ఈసంఘము తనఅభిప్రాయము నె వెల్పుటలో ౪౦ లక్షలరూపాయిలు ఖర్చించి ఔరంగాబాదు, జాల్నా రాయచూరు, పర్భిణి లాతూరు మహబూబునగరమునుమరియు నాందేడునందు కార్యముపక్రమించిరి

ప్రారంభదశయందు సంకల్పించుకొన్నసమస్య ను పరిష్కరించుట ప్రప్రథమములో ఈసంఘమువారి ముఖ్యకర్తవ్యమైయుండెను. దీనికికారణము జాతినిబంధనలేర్పడుట. అనగా ఈసంఘమువారినుండి సహాయ్యముకోరువారిలో ఉన్నతజాతివారికంటె నీచజాతివారి సంఖ్య ఎక్కువగానుండెను. మాదుగులలో, బేగారీలలోభేదము లేర్పడెను

ఒక నూరుసంవత్సరములకు పూర్వము మాదుగులు బేగారీలు ఒకేపద్ధతిపై నుండెడివారు కాని నేడు మాదుగులుకేవలము తమకు ప్రత్యేకముగా బావులుకావలెనని కోరిరి. అట్టివిభేదములుగల వారికి ఇష్టానుసారము బావులుత్రవ్వించవలసివచ్చినది అందుచేత జనసంఖ్యమిక్కిలిగాలేని గ్రామములందు మిక్కిలిసంఖ్యబావులు త్రవ్వించబడినవి బావులుత్రవ్వించి అన్నిజాతుల కనుకూలముగానుండునట్లు మధ్యభాగమున గోడలనిర్మించిరి.

౨౫ సంవత్సరములకుపూర్వము హైదరాబాదునగరమందుకూడా నీటిసౌకర్యముతృప్తికరముగా లేకుండెను, ఉస్మాన్‌సాగరు నిర్మించుటచే హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు పట్టణములలో ప్రతిచోటను నీటిసౌకర్యములోనకూడినవి హైదరాబాదులో నీటివసతికై ఏర్పరచిన స్కీములో ప్రతిరోజు ౧౦ వేలలక్షల గ్యాలనులనీరు అవసరమని తేటపడినది అనగా మనిషిఒకింటి ౨౦ గ్యాలనులనీరు ప్రతిరోజు ఖర్చగుచున్నది పైగుకారణమువనగరములోనివారు దూరముగవసతులనిర్మించుకొనుచుండుటచే ప్రస్తుతము ౪౦ చతురపు మైళ్లదూరము నీరుఅందించవలసి యున్నది. జనసంఖ్యాభివృద్ధి సూచనలుపొడముటచే ప్రత్యేకశ్రద్ధతో నీటివసతిచేయుటయును అత్యవసరము, మనిషి ఒకి ౪౫ గ్యాలనులనీరు ప్రతిరోజు ఖర్చుకావచ్చునని ఊహించుచున్నారు కొట్టి ఆట్టిపద్ధతిని అవలంభించుటకుగాను ౭౦ లక్షలస్కీము సిద్ధపరచియున్నారు ఈస్కీము త్వరలో ఆచరణకువచ్చుటకుగాను ౧౫ లక్షలరూపాయిలు ప్రభుత్వమువారు అనుమతించినారు.

ప్రభువుగారి రజతోత్సవము

ఇంకను జిల్లాలనుంచి ప్రభువుగారిరజతోత్సవము వైభవముగాజరుపబడినట్లు వార్తలువచ్చుచునేయున్నవి. ఈవారము ఆట్టివార్తలు మెదకుజిల్లాలోనిఅందోలుతాలూకాలోచేరిన చిలుకోడుగ్రామమునుండియు, జనగామతాలూకాలోని లదునూరునుండియు, మధిరతాలూకాలోని చంద్రగొండనుంచియు వచ్చినవి

తాత్కాలికమైన టపాఖాన బాయపరచబడుట

రాయచూరు జిల్లాలో పోరాపూరునందు తాత్కాలికముగ ఏర్పరచిన టపాఖానాను బాయపరచిరి.

దొంగనోట్ల అభియోగము

హైదరాబాదు ౨౮ అర్దిబెహెష్టు దొంగనోటు, అభియోగములోని నేరస్థుడగు, నవాబు నాజర్‌యార్‌జంగు బహద్దురు గారిసమక్షమున జమానతు విజ్ఞప్తులుపెట్టుకొనగా వేసవికాలపు సెలవులకుపూర్వమే జమానతుపై విడుదలచేయు విషయము తీర్మానించుకునని ప్రభుత్వపక్ష వకీలుగారు చెప్పిరి.

పురపాలకసంఘ పట్టభద్రులసభ

హైదరాబాదు; అర్దిబెహెష్టు ౩౦— పురపాలకసంఘము పట్టభద్రులఆహ్వానసంఘసభాసమావేశము, నవాబు మీరు అక్బరలీఖాన్ బ్యారిష్టరుగారి కార్యాలయమున నవాబుమీర్ అహమదలీఖాన్‌గారి అధ్యక్షతవజరిగెను. అందు ఏకాభిప్రాయముచే శ్రీయుత ప్రేంజీలాల్ జీగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగను, సంఘముయొక్క కార్యభారనిర్వహణకొరకు శ్రీయుత శంకర్జీగారిని కార్యదర్శిగను మౌల్వీమహమ్మదుషా అలంఖాన్, శ్రీయుత పి వి జోషి, మౌల్వీ కరీముద్దీన్ అన్సారి. నవాబు మీర్ అహమదలీఖాన్, శ్రీయుత బి రామకిషన్‌రావు మౌల్వీమహమ్మదు అబ్దుల్కదీరు సిద్దీఖి, శ్రీయుత గోపాల్‌రావు సాహెబ్‌జాదా మీర్ వజీరలీఖాన్, శ్రీయుత శ్రీనివాసరావు, మౌల్వీ జాహిద్అలీకామిల్‌గార్లు సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి

నూతనరాజ్యాంగ విధానముపై నిరసనము

సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదులో హరతాళము

సికింద్రాబాదు, అర్దిబెహెష్టు ౨౯ నూతన రాజ్యాంగవిధానమును వ్యతిరేకించుమ ఫైజ్‌పూరులో కాంగ్రెసువారు తీర్మానముచేసి అమోదముగూడాబడెనిని ౧౯౩౭ ఏప్రిలు ౧వ తేదివాడు ఆనూతన విధాన మాచరణకు తెచ్చుటకు నియమింపబడిన దినమగుటచే ఆదినము హిందుస్థానమంతటను హరతాళము జరుపవలెనని కాంగ్రెసువారితీర్మానమును పాటింపుమ ఆరోజు సికింద్రాబాదులో హిందువులదుకాణములుమూసివేసిరి జనరల్‌మార్కెటుమొదలగు ముఖ్యస్థలములందేగాక మొత్తముపై దుకాణములుమూసివేయబడెను.

ఈహరతాళము ప్రచారము లేకున్నను దీని మహిమ హైదరాబాదునందుకూడాచేరి సుల్తానుబజారులోని కొన్ని హిందువులదుకాణములు మూసివేసివ్యాపారమునుఆపియుంచిరి.

వర్ష ప్రమాదములు

హైదరాబాదు, అర్దిబెహెష్టు ౨౮ నిజాంరాష్ట్రమందు జిల్లాలనుండి వచ్చుచున్న వర్షప్రమాదవార్తలు ఘోరముగానున్నవి. అపరిమితమైన వర్షములు, వడగండ్లచే రైతులు చాలానష్టములపాలైనారు. మెదకుజిల్లాఅందోల్ తాలూకా గ్రామమగు ... గ్రామములో చాలాఇండ్లు, పెద్దపెద్దవృక్షములు ఆహుతాలాగిరియుగా నేలవాలినవి. వడగండ్లచే ఇంటికప్పులన్నియు శాశనమైనవి పెంకులుపూర్తిగానశించినవి. ఆదెబ్బలలో వ్యవసాయకొలదిమేకలు, ఒకమనుష్యుడు మరణించెను. మాహిడి ... పై పెంకెపడి హితముగా చెరణు

కర్నాటక విద్యావిషయక సంఘము

కర్నాటక విద్యావిషయక సంఘమును స్థాపించుటకుగాను ౧౩౪౬ ఫసలి ఆర్దిబెహస్తు ౩౦ వ తేదిదాదు సాయంత్రము ౬ గంటలకు రాజా శ్రీనివాసరావు కొర్నాపల్లిరు గారి భవనమున శ్రీయుత చంద్రవర్మరుగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక ఒహిరంగసభ సమావేశమైనది శ్రీయుత జనార్దన్ రావు దేశాయిగారి సంఘస్థాపనోద్దేశ్యము లను కొన్ని చదివివినిపించిరి ఆయుద్దేశ్యములు కొన్ని సవరణలతో ఆమోదమును పొందెను కార్యనిర్వాహకవర్గ మేర్పరచుటకుగాను తిరిగి ౧౩౪౬ ఫసలి ఖుర్దాదు ౨వ తేది ఇంకొక సమావేశము జరుప తీర్మానించిరి. మరియు నిజాం రాష్ట్ర కర్నాటక సోదరులు సభ్యత్వమువహించుటకు విన్నవించుకొనుటకు ఆమోదించిరి సభ్యత్వపు నిబంధనలిట్లుండెను రాజపోషకులు ఒకేసారి రు౧౦౦౦లు లేక ప్రతినెలకు రు౧౦లు పోషకులు ఒకేసారి రు౫౦౦లు లేక ప్రతినెలకు రు౫ లు సభ్యులు ఒకేసారి రు౨౫లు లేక ప్రతినెలకు రు౧లు

ప్రతిసంవత్సరమునుండి జరిపింపబడుచున్న కర్నాటక మాధ్యమిక పాఠశాల భవనవిషయమై ఆలోచనలు చేయబడి శ్రీయుత వినాయకరావు బ్యారిష్టరుగారు కాచీగూడెములోగల తమ భూమిని గృహనిర్మాణమునకై, ఆపాఠశాలపేర "కేశవరావు స్మారక పాఠశాల"అను పేరుతో నుండవలెనను నిబంధనతో అంగీకరించిరి

రెసిడెన్సీ న్యాయస్థానములకు సెలవు

వేసవికాలపు సెలవులు ౧౯౩౭ ఏప్రిలు ౨౦ నుండి జూన్ ౧౬వరకుయుండును గాన రెసిడెన్సి సివిలుకోర్టులు మూసివేయబడినవి.

---

32 రోజులు నిశ్శబ్దము

తలీరుపురము (హైద్రాబాదు)లోరహీమతుల్లా అనునొకరు 32 రోజులు నిశ్శబ్దముగా నుందునని ౧౩౪౬ ఫసలి ఆర్దిబెహస్తు ౨౫వ తేదినుండి దీక్షవహించినారు. ఇట్లువీరకూడా రికార్డు స్థాపింతురట.

చక్రవర్తిగారి జన్మదినము సెలవు

జూన్ ౯వ తేది (అమర్దాదు ౧౪వ తేది) నాడు చక్రవర్తి జన్మదినముగుట గాన ఆరోజు అంతట ను సెలవుదినముగా పరిగణింపబడునని హైద్రాబాదు రెసిడెన్సిలో ప్రకటించిరి.

సినిమా నిషేధము

"సంగుఖాం"అను ఐథారపాచక్ర లిమిటెడు కలకత్తావారిచే తయారుచేయబడిన ఫిల్ము రెసిడెన్సి ఆవరణలో ప్రదర్శించుటకు నిషేధింపబడినది.

ధర్మోపనయనము

సికింద్రాబాదు చిల్కలగూడ వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత వలుంపెట్టి నాగయ్యగుప్తగారు రవామండి మైశమ్మ బాలురకు సామూహిక ఉపనయనములు గావించిరి. ప్రతిబాలునకు దోవతియుత్తరీయమును సంధ్యావందనమునకు వస్తువులనొసగిరి.

సైకిలు రికార్డు

హైదరాబాదు, ఆర్దిబెహస్తు ౨౯ తిమ్మాజూన్ జాఫరుమహమ్మదు అనువతడు ఆర్దిబెహస్తు ౨౪వ తేది సైకిలుపైనెక్కి ౨౭ ఆర్దిబెహస్తు ఉదయము ౧౦ గం౧౨-౫౦ వరకు ప్రయాణముచేసెను. అనగా మొత్తము ౭౨ గంటలకొన్ను స్థాపించెను.

గర్భవతులు చేయవలసిన కార్యములు

డాక్టర్ హరిదాసుడేగారు,

కలకత్తాలో కొంతెలుకాస్పిటలులో ప్రసవయత హాసుపత్రిలందు

గర్భవతులకు వ్యాధులు కలుగకుండుటకు మంత్రసానులుచేయునట్టి కార్యము లనుగూర్చి అందరికిని బాగుగా తెలిసియే యున్నది. ఒక్కస్త్రీ గర్భవతిఅయిన వెంటనే ఆమె ఆరోగ్యమునుగూర్చి తగినశ్రద్ధ ను వహించనెడల ఆపె నెలలుముదిరిన పిమ్మటను యెట్టిచిక్కులును కలుగవు. తల్లియును ఆమెకుపుట్టిన బిడ్డయునుగూడ చాల ఖులాసాగా నుందురు. దేశమునందలి ప్రజలలో హెచ్చుమందికి ఈవిషయమును తెలిసికొనుటకుశక్తి కలుగదు కాని వారు దీనిని తెలుసుకొనుటయును దీనిలో మంచి అనుభవమును బడయుటనుగూడ చాల అవసరమేయగుటచే నైద్యశాఖవారందరును ప్రజలను యీవిషయముల నన్నిటిని బాగుగా బోధించుచునేయుండవలెను. గర్భవతులవిషయమున శ్రద్ధగా నుండకపోవుటవలన కలిగెడుచిక్కుల నన్నిటిని ప్రజలందరును బాగుగా తెలిసికొనవలెను ప్రసవసమయమున మృతినొందుచున్న స్త్రీలసంఖ్య క్రమక్రమముగా చాల హెచ్చుచున్న దేగాని తగ్గుటలేదు. గర్భమేర్పడినప్పటి నుండియును తగినశ్రద్ధ వహింపకపోవుట తప్ప దీనికి మరొకకారణములేదు. గర్భవతులలో మిక్కిలి హెచ్చుమందికి ఎక్లంప్సియా, (ప్లీస్లిప్టికటాక్సీమియా, టాక్సమికు వాంతులు ఆల్బ్యుమినేరియా మున్నగునవి ప్రసవమునకు పూర్వమును ప్రసవసమయమున అత్యధికమగు రక్తస్రావమును, ప్రసవమైనపిమ్మట సెప్టిక్కు ఫీవరు, కలుగుటవలనను చాలమంది మృతినొందుచుందురు. గర్భస్రావము, అకాలప్రసవము, శిశువులు కడుపులో వరియ యినస్థానమందుండకపోవుట మున్నగు నవిగూడ మొదటినుండియు శ్రద్ధబూనినచో కలుగవు. గర్భవతుల శరీరములలో మెటబొలిజం మిక్కిలి హెచ్చుగా నుండునుగాన వారికి శ్రమ చాల అధికమగుచుండును. ఇట్టిచిక్కులుగకుండ చాల శ్రద్ధగా పనిచేయవలెను. ఇందులకు మందులనుతినుటయేగాక యీదిగువను వివరింపబడిన ఆరోగ్యవిధులనుగూడ గర్భవతులు నెరవేర్చుచుండవలెను.

ఆ హా ర ము

గర్భవతులకు మెటబొలిజము చాల అధికమగుచుండును. టిస్యూలు వినాశముగా చెడిపోవుచుండునుగాన యీనష్టమును పూర్తిచేయుటకువారు ఆహారమును హెచ్చుగాతినుచుండవలెను. మృష్టికరములును త్వరగా జీర్ణమై వెంటనే రక్తములో కలయునట్టివియు నగు వస్తువులను వారు హెచ్చుగా తినుచుండవలెను. పాలు, వెన్న, తాజా ఆకుకూరలు, చేపలు, కోడిపిల్లలు, టొమాటోలు మున్నగువాటిలో విటమినులు కాల్సియమును చాల హెచ్చుగానుండును- యివి చాలసులభముగా జీర్ణమగును. మసాలా హెచ్చుగాచేర్చినవస్తువులను అజీర్ణమును కలిగించునట్టివస్తువులను వారు తినగూడదు. మామూలు మంచినీళ్లను విస్తారముగా త్రాగుచుండవలెను. గ్లూకోసువాటరు, పప్పునీళ్లు, మంచినీళ్లు మున్నగు వాటిని విస్తారముగా త్రాగుచున్నచో మూత్రము విస్తారముగా వెడలిపోవును. అందువలన మూత్రకోశములో చెత్తపదార్థములు నిలువయుండవు.

దు స్తు లు

ఇపుడు మనదేశములో చాలమంది స్త్రీలు వంటికి హత్తుకొనిపోయి మిక్కిలి బరువుగానుండు దుస్తులనే ధరించుచున్నారు. గర్భిణీస్త్రీలగుంటెలు కాలేయము మున్నగు నవయవములకు సహజముగానే నష్టిడి చాల హెచ్చుగానుండును. అట్టిస్థితిలో మిక్కిలి బరువుగానుండు రవికలు చొక్కాలు మున్నగువాటిని తొడుగుకొనునెడల నీవత్తిడి మరింత అధికమగునుగాన గర్భిణీస్త్రీలు చాల వదులుగాను తేలికగాను వుండునట్టి దుస్తులనే ధరించుచుండవలెను

స్నానము

గర్భవతులు ప్రతిదినమును తప్పకుండ స్నానముచేయుచుండవలెను. చర్మములోని రంధ్రములు బాగుగా పనిచేయుటకు తరుచుగా సబ్బును వాడుచుండవలెను. రహస్యాంగములు మిక్కిలి శుభ్రముగా నుండవలెను. గాన దీనిగూర్చి ఎక్కువ శ్రద్ధబూనవలెను.

పేగులు

గర్భిణీస్త్రీలలోచాలమంది మలబద్ధమువలన బాధపడుచుందురు. కావునమలబద్ధముకలుగకుండుటకు పళ్ళు, పాలు, పళ్లరసములు, తాజా ఆకుకూరలు మున్నగువాటిని మిక్కిలిహెచ్చుగా తినుచుండవలెను. విటివలన సరిగా విరేచనముకానియెడల పల్వోగ్లిసరైనాక్సో, కాస్కరాసగరడామున్నగువిరేచనౌషధములనుతినుచుండవలెను. ఎక్కువగా విరేచనములను కలిగించునట్టి మందులను తినినచో గర్భస్రావముకలుగునుగాన వీటినెంతమాత్రమును తినగూడదు.

శరీరపరిశ్రమ

గర్భవతులు ఆరుబయటను తేలికగా శరీరపరిశ్రమ చేయుచుండవలెను. గర్భవతులు యెల్లప్పుడును పరుండియుండవలెనే గాని యేపనినిగూడ చేయకూడదని చాలమందితలచుచుందురు. ఇదిమిక్కిలి గొప్పపొరపాటు. వారు తేలికగా శరీరపరిశ్రమను చేయుచునే యుండవలెనుగాని శరీరమునకధికమగునలసటను కలిగించునట్టిపరిశ్రమలను పనులనుమాత్రము చేయకూడదు.

1 మూత్రము కొద్దిగాపోవుచుండుట 2 ముఖముగాని పాదములుగాని వాచుట, 3 ఎల్లప్పుడును తలనొప్పివదలకుండ నుండుట, 4దృష్టి బాగుగాకనబడకపోవుట, 5 కనుముందర కాంతిప్రసరించుచుండుట, 6 రక్తస్రావము వీటిలో నేదైనకలిగిన వెంటనేడాక్టరుకు తెలియజేయవలెను.

మొదటినెలలో గర్భవతిమూత్రము ను నెలకొకసారిపరీక్షచేయుచుండవలెను. నెలలు ముదిరినపిమ్మట 15 రోజులకొకసారి పరీక్ష చేయుచుండవలెను. 24 గంటలలో నెంతమాత్రము వెడలినదో కొలుచుచుండవలెను. మూత్రములో ఆల్బుమిను కొద్దిగా కనబడినను గూడ వెంటనే తగిన చికిత్సను చేయించవలెను.

(ఆరోగ్యప్రకాశిక-)

౧వ ఏప్రిలు హర్తాళము

ఏప్రిల్ ౧వతేదీని నూతన రాజ్యాంగపద్ధతి అమలునకువచ్చినది ఈవిధానము దేశీయులలో అన్నిశాఖలవారికిని అసంతృప్తికరముగ నున్నదని నిరూపించుటకు ఆదినము హర్తాళుచేయుటకు కాంగ్రెసువారు నిశ్చయించిరి. ఇందుకొరకు కాంగ్రెసుఅధ్యక్షుడును ఒక ప్రకటనమును చేసెను.

ఆసందేశానుసారము అన్ని రాష్ట్రములలోను హర్తాళుజరిగినది. ప్రభుత్వమువారు ఒకటి రెండు కోర్టులలో తప్ప హర్తాలు విషయమున ఉదాసీనులుగానే ఉండిరి ఎక్కడిపనులు అక్కడ ఆపబడినవి. దుకాణములు మూయబడినవి

చాలవరకు హర్తాళు శాంతియుతముగ సాగినది సర్వసాధారణముగ హర్తాల్ సంపూర్ణముగ జరిగినది ఒకటిరెండు చోటులలో మాత్రము ఈసందర్భమున అరెస్టులు జరిగెను లాహోరులో అరెస్టులో బందులుగూడ నడువలేదు.

రంగూనులో హర్తాళును డోబామా సంఘమువారు జయప్రదముగా జరిపిరి సైసంఘమువారు వీధులవెంట ఊరేగింపు జరుగుచుండగా ఒకసారిపోలీసులు ఉద్రేకముకలిగించెడి అక్షరములుగల ఒకజెండాను స్వాధీనపరచుకొనిరి.

మారాదాబాదులో మహమ్మదీయులు, హైందవులు పాల్గొనిరి మీరటులో యీసారి కాంగ్రెసువారివరును యితరులను షాపులు మూయవలెనదని కోరకుండనే దుకాణములు మూసివేసిరి, మహమ్మదీయులు గూడ ఈవిధముగా హర్తాళుచేయుట వింతగానున్నది

బెంగుళూరులో "తాయినాడు" "జనవాణి"అను రెండుపత్రికలు కార్యాలయములను మూసివేసిరి

జబ్బల్పూరులో యీనిన మంతయు హిందూమహమ్మదీయ దుకాణములుమూసివేయబడినవి మోటారులుకూడ నడువుటలేదు

స్థూలకాయులకు వస్త్రములఅంగడులు

న్యూయార్కులో స్థూలకాయులగు పురుషులకవసరమగుదుస్తుల సప్లై చేయుటకై ప్రత్యేకముగా ఒకషాపు తెరవబడినది- సామాన్యముగ ఒలిసినమనుష్యులకు మంచిఫాషనులలోదుస్తులు తయారుచేసియిచ్చుటలో ఈషాపుపేర్గాంచినది అమెరికానుండియేగాకుండ ప్రపంచమునందలి యితరభాగములనుండికూడా ఈషాపునకు ఆర్డరులువచ్చుచున్నవి-

స్థూలకాయులగు స్త్రీలకుకూడ న్యూయార్కులో నొకదుస్తులయంగడియున్నది- యిచ్చటివారి స్థూలదేహమును హాస్యపరచునట్టులభించునని ప్రఖ్యాతి తెచ్చుస్థూలకాయములను తగ్గించుకొనలేని స్త్రీలు యిచ్చటనే తమదుస్తులను తయారుచేయించుకొందురు-

తాత్కాలిక మంత్రివర్గము చట్టమునకు ప్రతికూలము

శ్రీయుత్ సి. రాజగోపాలాచారి, శ్రీయుత్ ప్రకాశం పంతులుగార్ల గంభీరోపన్యాసములు

మదరాసు, ఏప్రియల్ 3

"ప్రపంచదృష్టిలో నేడు భారతదేశము ఉన్నతస్థానమును అలంకరించినది. భారతప్రభుత్వ చట్టప్రకారము తాత్కాలికమంత్రులను నియమించు అధికారము ఎర్స్కిన్ ప్రభువు గారికి లేదు. వీరిని మంత్రులని నేను పిలువను ఎర్స్కిన్ ప్రభువుగారికే వీరు మంత్రులు అని శ్రీయుత టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులు గారు నిన్న సాయంకాలము త్యాగరాజనగరులో జరిగిన బహిరంగ సభయందు గంభీరముగా ఉపన్యసించిరి. మాంబళం కాంగ్రెసు సభ అధ్యక్షుడగు శ్రీ యం. గురుస్వామిగారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి.

"ఉద్యోగమును స్వీకరింపకుండుటలో కాంగ్రెసు వివేకమైన పని చేసెను. ఈ నిర్ణయము పరోక్షముగా కాంగ్రెసుకు మేలు నే చేకూర్చెను. ఇంతమాత్రమున ప్రజలు నిరుత్సాహపడవలసిన అవసరమే లేదు, కాంగ్రెసు నేడు కాకపోయినను రేపైనను విజయము తప్పక చేకూరును ప్రభుత్వము ప్రస్తుతము సందిగ్ధావస్థలో నున్నది. భారతప్రభుత్వచట్టమునకు విరుద్ధముగా మదరాసు గవర్నరు మంత్రులను నియమించిరి. కాంగ్రెసువాదులకు గవర్నరు తప్పక ఒప్పుకొందురని యే కాంగ్రెసు నాయకులు దూరదృష్టితోనే పని చేయుచుండిరి. ప్రజలందరు వీరినే విశ్వసింపవలెనని శ్రీ సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఖండితముగా చెప్పిరి.

తమ ప్రత్యేకాధికారములను ఉపయోగింపమని గవర్నర్లు వాగ్దానమీయలేదు. నోరులేని మంత్రులను నియమించుటను బట్టిచూడగా గవర్నర్లు తమ ప్రత్యేకాధికారములను చలాయింప దలచినటుల స్పష్టమగుచున్నదని శ్రీయుం. భక్తవత్సలంగారు నుడివిరి—

"మంత్రుల నియామకములో గవర్నరు అట్టి ముఖ్యోద్దేశము తమకుగో చరముకాలేదని ప్రభుత్వమువారు చాలకాలమువరకు ఎన్నికలు జరిపిరి. ప్రజలు కాంగ్రెసువాదులను తమ ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనిరి— ప్రభుత్వమువారిందులకు సమ్మతించిరి— ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు ఒక గుఱ్ఱమును సమ్మానము చేసిరి— ప్రభుత్వము ఈగుఱ్ఱమునకు కళ్లెము వేయ ప్రయత్నించెను— గుఱ్ఱము అందులకు ఒప్పుకొనలేదు— అంతట ప్రభుత్వము వారు గుఱ్ఱమును విడిచిపెట్టి, స్వారీచేయుటకు గాడిదను తీసుకొనిరి— బాధ్యతలేకుండా ప్రభుత్వము సాగింపవలెనను ఉద్దేశముతో నటులనటించిరి— తాము ప్రకటించిన ఉద్దేశమునకు ప్రస్తుతము విరుద్ధముగా మెలగుచున్నారు— ప్రజాప్రతినిధులు కానివారిని గూడ మంత్రులుగా చేర్చుకొనిరి— ఇదివరలో గవర్నరుకు కార్యనిర్వాహకవర్గముండెను— ప్రస్తుతము ఆపేరును మాత్రము మార్చిరి— అంతేకాని ఇదివరకు ఇప్పటికి భేదమేమియు లేదు—

ఈ తాత్కాలికమంత్రివర్గము జస్టిసు పార్టీకి గూడ నచ్చలేదు. సమారరాజా ముత్తయ్యచెట్టియారుగారు తాము కర్తవ్యముగా మంత్రిపదవి స్వీకరించితిమని చెప్పియుండిరి— ఏమంత్రికి ఆ సంయమ స్వతంత్రశక్తి మంత్రిఅను పదమునకు ప్రజాభీష్టమున కనుగుణముగా నుండు ప్రజాప్రతినిధి అనుఅర్థము— ప్రస్తుతము ఉద్యోగము వహించియున్న వారికి ఈపదము వర్తించునా? వర్తింపదు వారు ప్రజాప్రతినిధులు కాజాలరు— వీరినిటివారని పిలువవచ్చును— వీరిని మంత్రులనిపిలుచుట ప్రజలను మోసగించుటయే యగును— ఈ మంత్రివర్గము "ఆల్ ఫ్రాడ్స్ డే" ఏర్పడినది— ప్రజలను "ఫూల్స్" చేయుటకు ప్రయత్నించి, మంత్రులే "ఫూల్స్" అయినారు—

మహాత్మగాంధీగారి మద్దతు కాంగ్రెసుకు లభించినది— ఇందుకు సంబంధించి మరియొక విషయము, తాత్కాలికమంత్రులు వీరిని ప్రజాప్రతినిధులుగా మాత్రము చేయదు— ప్రతి అసెంబ్లీ సభ్యుడును కాంగ్రెసువాదియే అనునది చెరిపివేయ వీలులేదు. (తరువాయి) ప్రజలు కాంగ్రెసును బలపరచుమని శ్రీ ప్రకాశం గారు కోరిరి. కాంగ్రెసువారు పదవులను ఆక్రమించుకొనుటకు అధికారము— ప్రభుత్వము కాంగ్రెసు అధికారమునకు వచ్చినయెడల కాంగ్రెసు శాశ్వత జరిగింపనుండిరి—

దర్పణము— ప్రభుత్వము కాంగ్రెసు అధికారమునకువచ్చియెడల— కాంగ్రెసు బాధ్యత వహించునటులతోపెట్టుట ప్రజల విధ్యుక్తధర్మము— ప్రజలు పందేహములకు తావొసంగరాదు—"

"తాత్కాలిక మంత్రులకు దూరాలోచన లేదు— "ఈమంత్రులు తెలివితేటలుగలవారైన మీరు కాంగ్రెసు మస్తులను దొంగిలించి, 50,000 జీతము పుచ్చుకొనెడివారు— ఈజీతములతోత్త ప్తి కొందక మీరు ఆప్పర్ హౌస్ కుగూడ నామినేషను చేయించుకొనిరి— ఇంకతొందరేమి ఈ నామినేషనులు ఎందులకు చేయించుకొనవలెను శాసనసభ సమావేశము ఏర్పాటు చేసి, తామెందులకు మంత్రిపదవులను స్వీకరించినది సభవారికి వివరపరచిన బాగుండెడిది—

"కాంగ్రెసు వైఖరి అందరికి విదితమే— స్వలాభమునకై కాంగ్రెసు మంత్రివర్గమును ఏర్పాటు చేయుతలపెట్టలేదు— ప్రజాసామాన్యుల శ్రేయస్సౌభాగ్యములకుపయోగపడువరకుతోడ్పడి, దేశమున నిజమైన ప్రజాపరిపాలన సిద్ధాంతములను ఆచరణయోగ్యము చేయుటే కాంగ్రెసు ముఖ్యోద్దేశము— కాంగ్రెసు మంత్రులకు స్వాతంత్ర్యము లేకుండా చేయవలెనని గవర్నరులు ప్రయత్నించిరి— కాంగ్రెసు కోరినదానిలో సంస్కరణములకు విరుద్ధమైనదియేమియు లేదు— సమాధానము సందర్భమున ప్రభుత్వము తమమాటేగెలువవలెనని పట్టుదలవహించుట అసమంజసము— ప్రభుత్వము వారు ఇదివరలో గాంధిఇర్విన్ ఒడంబడిక చేసుకొనియుండిరి— కాంగ్రెసులో చీలికలు వచ్చునని ప్రభుత్వమువారు భావించియుండినపొరపాటే అగును— కాంగ్రెసువారు అకిడి పరీక్ష సమయము— కాంగ్రెసు వాదులందరు ఒకటిగానిలిచి ఎదుటివారి ఆశలను నిరాశలు గా చేయవలెనుఅని సి- రాజగోపాలాచారిగారు నుడివిరి—

"దేశమునకు ఎప్పుడో స్వాతంత్ర్యము రావలసినది— ప్రస్తుతము ఉద్యోగము స్వీకరించినవారు లేని మంత్రులమాదిరివారు దేశము ఉండుటచేతనే దేశమునకింకా స్వాతంత్ర్యము రాలేదు—"అని ప్రకాశంగారనిరి—

రంగూనులో అగ్నిప్రమాదము

కోటిన్నర రూపాయలకు మించిన నష్టము

గతసోమవారం సాయంకాలము 2 గంటలకు మారుతీబజారు వి. సెక్షనులో అగ్ని బయలుదేరి ప్రళయస్వరూపమును దాల్చినది. నిమిషనిమిషమునకు మంటలు మిన్నంటుట కారంభించినవి— పురమునందలి ఉన్నతభవనములన్నియు యీ నాదుఅగ్నిజ్వాలల స్వరూపమును ప్రతిబింబింపజేసినవి— ప్రజలకు ఆరంభమున అగ్ని బయలుదేరిన ప్రదేశము తెలియక తత్తరపాటుతో హాహాకారములు జేయుచు ఒహుదూరమునుండి పరుగులెత్తుకొందరును ట్రాంబస్సులలో నెక్కి— యీ ప్రక్కనున్న వెనుకకొంటూ ప్రయాణము చేసినవారు కొందరును ప్రతివారును తమకు సమీపముననే అగ్ని పుట్టినదని భ్రమపడి అదిమ్కొ వెనుకకొంటూ చివరకు మారుతీబజారని తెలిసికొనగలిగిరి—

ఇన్సీను, మింగ్లాడను తింగాజాను మొగల గుప్రాంతములకే గాక ఇంకను ఒహుదూరమున ఈజ్వాలలు కనిపించుటచే అచ్చటిప్రజలు టెలిఫోనులపై టెలిఫోనుల నిచ్చినవిషయములు తెలుసుకొనుటయేగాక అనేకులు మోటార్లలో బయలుదేరి ఈనగరమునకువచ్చిరి— వేలకొలది ప్రజలు ఒజారుకిరుప్రక్కల చుట్టివేసిరి—

అగ్నిప్రమాదము సంభవించుటలో సేరంగూను సెంట్రల్ ఫైరుబ్రిగేడువారు తమని ప్పార్పు యంత్రములతో అప్రదేశమునకు హాజరైరి— కాని అనిలుడు నిరుపయోగముల కన్నిపీపముల తినుటచే వారికి నివార్పుటకు చాలకష్టతరమైపోయెను—

సమయమునకు పురరక్షకభటవర్గము యొద్ద స్థిరపాస్త్రిలు, క్రేనుగు, దల్లాసీరోడ్డులను న్యూజమలను ప్రవేశించి అగ్నిని సమీపింపనుండ చాలప్రయత్నించిరి— బాహ్యపు 4 గంటలు తీవ్రముగా నివార్పబడుచుండెను— పదిదినపు 11 గంటలగునప్పటికి కొంతవరకు నివార్పబడెను—

ఈకోలాహలములో దలాహౌస్, గాడ్విన్ రోడ్లమధ్య షాపులన్ని మూసివేయబడినవి— స్రోజరుపీధిలో రాత్రిబజారువారు కొనుము చాలవరకు మూసివేయబడినవి— కాలుచున్న సమయములో వస్తువులు దొంగిలించజూచిన 11 గురిని పోలీసులు అరెస్టుచేసిరట— కొంత సిపాయిదళముకూడ అప్రదేశమును కాపాడినారు—

అంతర్జాతీయ నేతపరిశ్రమల సమావేశము

వాషింగ్టను, ఏప్రెల్ 3

అంతర్జాతీయలేబరు ఆఫీసువారి యాజమాన్యమున అంతర్జాతీయ నేతపరిశ్రమల సమావేశము ఇక్కడజరుగుచున్నది. ప్రపంచములో ఇరవైమూడుదేశములనుండి రెండువందల మంది ప్రతినిధులువచ్చియున్నారు.

ప్రతిదేశమునుండియు ఒకప్రభుత్వ ప్రతినిధియు పరిశ్రమయజమానుల ప్రతినిధులును, కార్మికుల ప్రతినిధులును ఇందుకలరు. బ్రిటను, అమెరికా, కనడా, ఫ్రాన్సు, ఇండియా, చైనా, జపానులోనగు ౨౩ దేశములు పాల్గొనుచున్నవి.

ఇండియా ప్రభుత్వముతరపున ఇండియాహైకమీషనరు గారును, యజమానుల తరపున యం—బిర్లా గారును, కార్మికులతరపున ఆర్—బఖలే గారును హాజరైరి.

కార్మికులు పనిచేయుకాలము వారమునకు ఇంచుమించు 40 గంటలుమాత్రము వుండునట్లు చేయుటకును, నేతవస్తువుల వినియోగము ప్రపంచములో విస్తరించునట్లు చేయుటకును ఉపాయములను యీసమావేశము వారు చర్చింతురు. సమావేశమువారి కార్యక్రమములోని రెండును ముఖ్యాంశములు.

విండ్సరు ప్రభువుకు "డ్యూకు" హక్కులు లేవు

విండ్సరుప్రభువును "డ్యూకు"గా తెలియపరచుచు రాజశాసనము ప్రకటించిరి. సాధారణముగా రాజకుటుంబములోని డ్యూకులకు (చిన్నరాజులు) గల హక్కులు అధికారములు విండ్సరుప్రభువునకు మినహాయించిరి.

ప్రస్తుతమున్న రాజకుటుంబములలో డ్యూకులందరకిని "జమీందారీలు" చిన్న సంస్థానములుకలవు. అవి వంశపారంపర్యముగా అనుభవింపబడుచుండును. ఒక్క "డ్యూకువిమ్" చిన్న రాజ్యపదవి తప్ప ఇతరఅధికారములులేని డ్యూకు ఇంతవరకునెవరును లేరు రెండవబార్జి కాలములో ఒకడుండువాడేమో!

ఇట్టిది ఇంగ్లండులోనె కాదు, అమెరికా, స్కాట్లండు, ఐర్లెండు దేశములలో కూడ లేదు. ఈనిబంధనల ప్రకారము విండ్సరు ప్రభువు సంతానముకూడ భావిరాజ్యపదవికాని, సంస్థానపు హక్కులుకాని ఉండవు.

విండ్సరుకు లక్ష ఉత్తరాలు

వియన్నా,

విండ్సరు వియన్నాకు వచ్చినప్పటినుండి,యీ నెలలో ఒకలక్షఉత్తరములకు పైగా వచ్చినవి. రోజుకు ౧౦౦ ఉత్తరములు ఇప్పటికినివచ్చుచుండును. మొదటిరోజులలో రోజుకు ౫,౦౦౦, ౬,౦౦౦ కూడ జాబులువచ్చెడివి.

ఇందులో ౧౦౦కి ౭౫వంతు ఇంగ్లండు,అధినివేశాలనుండి ౨౦పాళ్లు అమెరికానుండి, మిగిలినవి ప్రపంచమంతటినుండివచ్చును. అవి పట్టి సానుభూతిఉత్తరాలే కావు. రాజకీయవిషయాలుకూడఉండును. కొన్నికొన్ని ఉత్తరాల ధర విండ్సరు చాచికొనుపడిపోయి చీదరించుచున్నాడట. కొన్ని అయనను చాలనొప్పించినవట. ఈఉత్తరాలపై టిక్కెట్లు అమ్మకొనుచున్నందున అవన్నియును మరలవేసి వానిలోడబ్బులు చేయుచున్నారు.కొన్ని కొన్ని టిక్కెట్లు ఒక్కొక్కటి ౫౦ షిల్లింగులకు అమ్ముచున్నారు. కెనిస్ నుండివచ్చిన ఒకపోస్టుముద్ర ౧౦ పౌనులకు అమ్మినారట.

వింతలు విశేషములు

పదిమంది పిల్లలగనుట

హాంకాంగ్ (చైనా) ఆస్పత్రులలో ఒకరైతుభార్య ఒకే కాన్పు పదిమందిబిడ్డలు పుట్టినారట, తొమ్మిదిమంది మగపిల్లవాళ్లు, ఒక్క ఆడపిల్లట ఆకాన్పులో ఆడపిల్లయు మగపిల్లలు ఒకఆడపిల్ల మరణించినట మిగతవారందరు మగపిల్లలు సుఖముగాయున్నారట దైవఘటనమాశ్చర్యముగదా!

దయ్యము పెరుగుఅమ్మెట

పాట్నావద్ద సుల్తాన్ గంజ్ అనే గ్రామములో కొన్నిదినాలనుండి ఒకవిధమైన భయానకసంఘటనము జరుగుచున్నదట ఈలోపలకొన్నాళ్ళనుండి ఆగ్రామములో రాత్రిళ్లు "పెరుగుతీసుకో, చాపలుతీసుకో" అనేధ్వని వినవస్తూండటఆధ్వని ఎవరుచేసేది తెలియడంలేదట అనో భూతమని గ్రామస్థులు భయపడి రాత్రిళ్లు బయటకు రావడమేమానేశారట

పసిపిల్లవాడు లెక్కల ప్రొఫెసరు

వియన్నాలో "మిహోప్రోనిస" అనే బాలుడున్నాడట అతనికి అయిదేండ్లువయస్సు వాడికి వ్రాయటం చదవడం యేమి తెలియదు కాని యెంతకఠినమైన లెక్కలైనా నోటితో చెప్పివేస్తున్నాడట. పెద్దపెద్దప్రొఫెసర్లు వచ్చి పరీక్షించి ఆశ్చర్యపడ్డారట ఈబాలుని మేధాశక్తి విచిత్రం.

శివనేత్రముగలిగిన ఆవు

ఢోల్పూరుజిల్లాలో ఒక రైతుఇంట్లో ఒకఆవుదూడకు సాధారణంగావుండే రెండుకండ్లుగాక నొసట మూడోకన్ను పుట్టిందట, యీచిత్రంమాడ్డానికి వేలకొలదిజనులువస్తూన్నారట అయితే పుట్టిన రెండుగడియలకే చచ్చిపోయిందట పాపం.

కాలము వృధాపుచ్చుట

ప్రపంచమున అనేకులు అనవసరముగ యే విరామాయిబ్బందుల తటస్థించినట్లు దుఃఖపడుచు యెంతో కాలమును వృధాపుచ్చుటయేగాక ఇతరబాధలకు లోనగుచున్నారు. ఇందుచే వీరు అనేకరోగములకుపాలై కష్టములననుభవించెదరు. కావున అనవసరముగ విచారపడుట పనికిరాదని గొప్పవైద్యులు భావించుచున్నారు

స్త్రీ స్త్రీనే పెండ్లాడినది

ఎలిజబెత్ హోయాల్ అను అమెరికా స్త్రీ ఇంకొక స్త్రీనే వివాహమాడినది—

పురుషునివలె దుస్తులనుధరించి టామ్ కౌలిన్సు అను నామముతో మేరీ తీవాసెండ్ అను స్త్రీని వివాహమాడెనని ఇమె తెలిపినది— పురుషునిదుస్తులలోనున్నప్పుడు ఆమెను "వివాహ" మాడుటకు ౫౦ మంది తమయిష్టమును తెలిపి బరచిరని ఆమెగర్వించుచున్నది—

పిల్ల రాయియగుట

అమెరికాదేశంలో 2 కోళ్ల పిల్లలు రాయిగా మారిపోతూన్నదట. ఈవ్యాధి "సు రెండు కోళ్ల తో ప్రారంభమై శరీరమంతా వ్యాపిస్తున్నావట

స్పెయినులో యుద్ధము

మాడ్రిడు, మార్చి ౩౦:-

విద్రోహుల స్వాధీనమునందున్న బాలియరిక్ దీవులను స్వాధీనపరచుకొనుటకై ప్రభుత్వమువారు కొన్ని యుద్ధనావలను పంపియున్నారు. ఈ యుద్ధనావలు బాలియరిక్ ద్వీపమును చేరినవనియు మజోర్కా రేవుపై తుపాకిగుండ్లవర్షము కురిపించుచున్నారనియు వార్తవచ్చినది.

గుడలజరరంగమున ప్రభుత్వసేనలు మిరాబి గ్రామమును స్వాధీనపరచుకొనినవని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు. కాని ఈప్రాంతమున ప్రభుత్వమువారికి జయము కలుగలేదని తిరుగుబాటుదారులు ప్రకటించుచున్నారు.

లండను, మార్చి ౩౦:-

తిరుగుబాటుదారులు ఇటీవల మూడు బ్రిటిషు నావలపై తుపాకులను పేల్చియుండిరి. నీమకు ఏదేశమునకు చేరినదో తెలిసికొనుటకై తుపాకులను ప్రేల్చుట తప్పుపద్ధతియనియు అంతర్జాతీయ సంప్రదాయములకు విరుద్ధమగు కార్యమనియు మరలయిట్టి సంఘటనములు జరుగకుండునట్లు తిరుగుబాటుదారుల నాయకులు పూచీయివ్వవలయునని కోరుచునట్లుగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మెడటరేనియను ప్రాంత్యమందలి తమనౌకాదళాధికారికి ఉత్తరువులనుపంపిరి.

మతప్రవక్తల రాయబారములు

పారిస్, మార్చి ౩౦:-

స్పెయిను ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనమునందున్న రాష్ట్రభాగమునలో మతవిషయములకు సంబంధించిన స్థితిగతులు ఏవిధముగనున్నవో తెలిసికొనుటకు కొంటురుగుడీనుగారు మరికొంతమంది మతబోధకులు ఇంగ్లండునుండి ఇప్పటికి వచ్చిరి. స్పెయినుకుపోవుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వీరికి పాస్‌పోర్టులనివ్వలేదు. కాని ఫ్రాన్సుప్రభుత్వమువారు పాస్‌పోర్టులనిచ్చిరి. వీరు రేపటిదినము స్పెయినుకు ప్రయాణమయ్యెదరు.

ఇటలీ సైనికుల కుట్ర

మలాగ, మార్చి ౩౦:-

ఆల్జిసిరాస్‌నందు ౨౦మంది ఇటలీసైనికులు తిరుగుబాటొనర్ప కుట్రపన్నిరని సందేహము కల్గుటచే తిరుగుబాటుదారుల నాయకులు వీరికందరకు మరణదండన విధించి, తుపాకులతో కాల్చిచంపిరట.

అడిసుఅబాబా హత్యలు

ఇటలీప్రకటన

రోము, మార్చి ౩౦:-

అడిస్ ఆబాబా హత్యలను గురించి బ్రిటిషుపత్రికలు గావించిన ఆరోపణలకు ప్రత్యుత్తరముగ సీనరు గయాడగారు "ఇటాలియా పత్రిక" యందు ఇట్లు వ్రాసిరి. అడిస్ ఆబాబాలో ఇటలీసైనికులు నగరవీధులలో అబిసీనియులను కాల్చిచంపిరనియు ఎన్నియో యిండ్లను తగులబెట్టిరనియు బ్రిటిషుపత్రికలయందు ప్రకటింపబడిన వార్తలు కేవలము నిరాధారములైనవి. ఆయుధసామగ్రి నిలువచేసియున్న ఇండ్లను మాత్రమే ఇటలీసైనికులు తగులబెట్టిరి.

ఇటలీప్రభుత్వరహస్యములను కనుగొనుటకై చారులనుపంపుచున్న కొన్ని విదేశపత్రికా సంస్థలను ప్రభుత్వమువారు మూసివైచిరి.

మాడ్రిడు: ఏప్రిలు ౧౫

బాస్కురాష్ట్రమున ఉభయసేనలకు ఘోరమగుయుద్ధము ప్రారంభమైనది. విజ్ఞారియాలు ప్రాంతమున విద్రోహులు హఠాత్తుగ ప్రభుత్వసైనికులనెదిరించి మూడుగ్రామములను స్వాధీనపరచుకొనిరనియు, వందలకొలది సైనికులను చంపిరనియు, కొంత ఆయుధసామగ్రిని, కొందరు ఖైదీలను స్వాధీనపరచుకొనిరనియు వార్త వచ్చినది.

వలెన్షియా: ఏప్రిలు ౧

కార్డోవరంగమున అల్మాడెను సమీపమునున్న పాదరసపుగనులు ప్రభుత్వసేనల స్వాధీనమందున్నవి- ఈప్రాంతమువందున్న ప్రభుత్వసేనలనోడించి ఈగనులను స్వాధీనపరచుకొనవలయునను ఉద్దేశముతో అన్ని సన్నాహములు గావించుకొని యుద్ధము ప్రారంభించిరి- నిన్నటిదినము ఛోజోబ్లాంకోనందున్న ప్రభుత్వసైనికులనెదిరించిరిగాని ప్రభుత్వసేనలు వారల సేనలను సంపూర్ణముగ చెదరగొట్టెను- అంతేకాక విద్రోహులకై స్వాధీనమునందున్న ముఖ్యమగు గ్రామములను కొన్నిటిని ప్రభుత్వసేనలు స్వాధీనపరచుకొనినవి- దీనివల్ల అల్మాడెనుపాదరసపుగనులను సంరక్షించుటకు ఎక్కువ అనుకూలపరిస్థితులుఏర్పడినవని ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు-

కాని ఈవార్తలు నిరాధారములైనవని సెవిల్లినుండి తిరుగుబాటుదారుల నాయకులు బ్రాడుకాస్టుద్వారా ఒకప్రకటన గావించుచున్నారు- ఈవిజయము సంపూర్ణమైనదనియు, దీనివల్ల ఈప్రాంతమున తిరుగుబాటుదారులకు గొప్పనష్టము కలిగినదని చెప్పవచ్చుననియు యుద్ధమున తిరుగుబాటుదారులు వందలకొలదిమంది మరణించిరనియు వలెన్షియానుండి వార్తలువచ్చుచున్నవి-

మాడ్రిడు: ఏప్రిలు ౧

గుడలజరరంగమున ప్రభుత్వసేనలు మరికొన్ని మైళ్లముందుకునడిచి సెలిసిస్ గ్రామమును స్వాధీనపరచుకొనిరి-

వలెన్షియా: ఏప్రిలు ౧

నేటిదినము విద్రోహుల విమానములు రెండుపర్యాయములు డ్యూరింగోనగరముపై బాంబులనువేసిరి- నగరవాసులలో రెండువందలమంది మరణించిరి- నగరమునందలి పొలములవెంటపరుగెత్తుకొనిపోవుచున్న గ్రామస్థులు మీదకూడ బాంబులను వేయబడెను-

హెండే: ఏప్రిలు ౧

౧౯౩౦ సంవత్సరపు తరగతులను చేరిన వారందరు వెంటనే సేనయందు చేరవలయునని జెనరలు ఫ్రాంకోగారు ఉత్తరువులను ప్రకటించిరి- సైనికశాఖపునర్నిర్మాణమునకును, క్రొత్తగ చేరు సైనికులకు శిక్షగరపుటకును తగు ఏర్పాటులు గావించుటకు జెనరలు సోర్గాజ్‌గారు ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమింపబడిరి.

గూఢచారిణికి మరణదండన

బార్సిలోనా: ఏప్రిలు ౧

కిరవెంనిట్ అను ౨౫ సంవత్సరముల స్త్రీ గూఢచారిణిగ పనిచేయుచుండెనను నేరముపై కోటలోనియా ప్రభుత్వాధికారులు మరణదండన విధించిరి- ఈమె ఫ్రాన్సుదేశస్థురాలు నాట్యవిద్యయందు పేరుగాంచినది.

జిబ్రాల్టరు: ఏప్రిలు ౧

స్పెయిను ప్రభుత్వముగారు తమ నౌకాశాఖయందు మంచిఅనుభవముగల రష్యా, అమెరికా, ఫ్రాన్సు ఉద్యోగులను నియమించిరనియు వీరియుత్తరువులననుసరించి స్పెయిను ప్రభుత్వపు యుద్ధనావలు జిబ్రాల్టరుప్రాంతములందు తిరుగుచున్నవనియు సెవిల్లియందొక పత్రికయందొక ప్రకటన గావింపబడినది.

క్రొత్త రెసిడెంటు

[illegible] ప్రావిన్సు హోం మెంబరుగనున్న [illegible] గారు హైదరాబాదు [illegible] వీరు ౧౯౩౭ ఏప్రిలు [illegible] ఢిల్లీ [illegible] మెక్‌న్జీగారు [illegible] వీరుకూడా అక్కడికే వెళ్లెదరు.

విద్యుచ్ఛక్తి చేమరణము

హైదరాబాదు, [illegible] ౩౦:-

ప్రభుత్వవిద్యుచ్ఛక్తి శాఖోద్యోగి అగయ్య అనువతడు ముషీరాబాదునందు ఒకవిద్యుచ్ఛక్తి స్తంభముపైకెక్కెను. ఆతడు కరెంటుఆపివేయబడెననితలచి వైరును ముట్టెను. వెంటనే సుమారు ౨౦ అడుగులఎత్తుగల స్తంభమునుండి క్రిందపడి వెంటనే మరణించెను. పోలీసువారువచ్చి పంచనామాచేసి అకస్మికప్రమాదమువలన మరణమని తేల్చి పూడ్చించిరి.

గాంధీజీకి నోబిల్ బహుమానము

యూరోపుఖండములో ప్రతిసంవత్సరము సుమారొక లక్షరూపాయీలకన్న మించిన మొత్తము ప్రపంచమంతటను గొప్పవారిని నిర్ణయింపబడినకవికి, శాస్త్రజ్ఞునికి, శాంతిస్థాపకునికి, మున్నగువారికి [ఒక్కొక్కరికి ఒకలక్ష చొప్పున] ఇచ్చుచుందురు- కొన్ని సంవత్సరములనుండి ప్రతిసంవత్సరము యెవ్వరెవ్వరికో శాంతిబహుమానము ఇచ్చుచున్నారుగాని గాంధీగారి పేరుకూడ ఎత్తువారులేరైరి-

నిజముగా ఆలోచించిచూచిన ప్రపంచమందు శాశ్వతముగు శాంతిని నెలకొల్పుటకును, ప్రపంచమందు ఇకముందు యుద్ధములుండకుండుటకు, ప్రపంచనాశనము ఇకముందు నానావిధ మారణోపాయములచేత కాకుండుటకును మార్గము కనిపెట్టినవారెవరనగా ఒక్క గాంధీగారే- వారియుద్ధము అపూర్వమగుయుద్ధము. నేటివరకు ప్రపంచములో ఎచ్చటను గానిలేదు- వారియుద్ధములో ప్రతిపక్షులుచావరు- గాంధీగారిపక్షమున యుద్ధములో చేరినవారికేచావులు, జెయిళ్లు, ద్రవ్యనష్టి, శరీరశుద్ధి మున్నగుకష్టములు కలుగును- ప్రతిపక్షులకు ఇంకను కొట్టుటకు, ఇంకను హింసించుటకు అవకాశము లిత్తురు-

ఇట్టిశాంతిదూత పేరును ఈసంవత్సరము నోబిల్ బహుమానసంఘమువారికి సూచించినారనివిని ఆమాత్రమునకే సంతోషించినాము-గాంధిగారికి అట్టి బహుమతు అవసరములేదు- వారు నిష్కామకర్ములు- ఇచ్చినను సరే ఇవ్వకున్నను సరే వారి సచ్చిదానందములో ఏమియు లోటుండదు- కాని పాశ్చాత్యప్రపంచములో వారిశాంతి సమరమునుగురించి అర్థముచేసికొని సానుభూతిచూపువారు కనబడుచున్నారుకదా యని సంతోషించుచున్నాము-

నూతన రాజ్యాంగ శాసన ప్రారంభదినము

ప్రమాణము గైకొన్న మంత్రులు

ఏప్రిలు ౧వ తేదీనాడు నూతనరాజ్యాంగము కుంటెగనో మొత్తగనో అమలుకు తేబడినది. మదరాసు, బొంబాయి మధ్యరాష్ట్రము, బీహారు, సంయుక్తరాష్ట్రము, ఒరిస్సా-అను ఆరు రాష్ట్రములలో శాసనసభలయందు కాంగ్రెసు మహాసభ్యుల సంఖ్యయే హెచ్చుగనుక, ఆయా శాసనసభల కాంగ్రెసు నాయకులను గవర్నర్లు, నూతనశాసనమున కనుబంధముగ [illegible] సంప్రదాయప్రకారము, పిలిపించిమంత్రివర్గము ను నేర్పరుచగోరుటయు, ఆనాయకులు, తమ కాంగ్రెసుసంస్థ నిర్ణయముప్రకారము గవర్నరులనుండి కోరినవాగ్దానములు నిరాకరించబడుటచే తాము మంత్రివర్గముల నేర్పరుచుటకు నిరాకరించుటయు అందరికిని తెలిసినదే. ఇట్లు శాసనసభలలోని అధికసంఖ్యాకపక్ష నాయకు[లు మం]త్రివర్గము నేర్పరుచ నిరాకరించుటచే గవర్నర్లు మదరాసులో కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారిని. బొంబాయిలో సర్ డి. బి. కూపరుగారును, బీహారులో మహమ్మదు యూనసుగారును, ఒరిస్సాలో పర్లాకిమిడి మహారాజుగారును. మధ్యరాష్ట్రములో సి. రాఘవేంద్రరావుగారును మంత్రివర్గమును నిర్మింప గోరబడిరి. వారు కోరికప్రకారము నిర్మించిన వర్గములు ఏప్రిలు ౧వ తేదినాడు రాజభక్తిప్రమాణముల జేసి అధికారస్వీకారము చేసినవి, అన్యప్రవర్గముల లో మంత్రులపేర్లును, కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యుల అధిక సంఖ్యాకులు లేని శాసనసభలుగల రాష్ట్రములలో ఇతరపక్షనాయకులు గవర్నర్ల కోరికపై ఏర్పరచిన మంత్రివర్గములలోని మంత్రుల పేర్లను ఈక్రింద ప్రకటింపబడుచున్నవి. ఈ మంత్రులుకూడ ఏప్రిలు ౧వ తేదినాడు రాజభక్తి ప్రమాణముచేసి అధికారస్వీకారము చేసిరి.

మదరాసు రాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు. ఇతరమంత్రులు, రావుబహదూర్ ఎ. టి. పన్నీరుసెల్వం కుమారరాజా ముత్తయ్యచెట్టి, ఆర్. ఎం. పంటు, పి. కాలిఫుల్లా, ఎం. సి-రాజాగార్లు-

బొంబాయిరాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి సర్ డి-బి-కూపరుగారు, ఇతరమంత్రులు,సర్ ఎస్-టి- కంబ్లి, జమునాదాసు మెహతా, హుస్సేనాలీరహీంతుల్లాగార్లు, హుస్సేనాలీగారు, అసెంబ్లీసభ్యుడు కాకపోయినను క్రొత్తచట్టములో ప్రత్యేకనిబంధననుబట్టి వీరినికూడా మంత్రిగానియమించిరి- అని నిన్న బొంబాయి గవర్నరు అంతరంగికార్యదర్శి ప్రకటించెను-

సింధురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి సర్ గులాంహుస్సేను హిదాయతుల్లాగారు- ఇతరమంత్రులు ముఖీగోవిందరాం, మీర్ బందాలీగార్లు-

బెంగాలురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి ఏ.కె.ఫజలుల్ హకుగారు- ఇతరమంత్రులు ఎస్-ఆర్-సర్కారు, సర్ నజీముద్దీన్, సర్ బి-పి- సింగురాయి, జెకానవాబుబహదరు, కాశింబజారుమహారాజా, హెచ్-ఎస్- సుహ్రవర్దీ, నవాబుముషరీఫుహుస్సేను. మౌల్వీనవుశరాలి,పి-డి-రైకటు, ఎం-బి- ముల్లిక్‌గార్లు-

బీహారురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి మహమ్మదుయూనసుగారు- ఇతరమంత్రులు కుమారఅజితప్రసాద సింహదేవు, బాబు గురుసహాయిలాలు, నవాబు ఖానుబహద్దురు అబ్దుల్ వహాబుఖాన్గార్లు-

ఒరిస్సారాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి పర్లాకిమిడిమహారాజుగారు- ఇతరమంత్రులు ఎం-జి-పట్నాయకు. లతీఫురు రహిమానుగార్లు-

పంజాబురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి ఖాన్‌బహదర్ సర్ సికిందర్ హయతుఖానుగారు- ఇతరమంత్రులు సర్ సుందరసింగు మజీథియా,రావుబహదర్ చౌదరీఛోటూరాం, మనోహరలాలు, మాలికుఖిజారుహయతుఖాన్ దివానా మియాన్ అబ్దుల్ హైగార్లు.

అస్సాముమురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి సర్ సయ్యదుమహమ్మదు సదుల్లాగారు- ఇతరమంత్రులు రోహిణీకుమారచౌదరీ, ఇకరెండు జె-జె-ఎం-నికలసురాయ్, సంషుల్ ఉలేమా మౌలానా అజాదషీరు, మహమ్మదువహీదుగార్లు మరియొకమంత్రిపేరు ఏప్రిలు ౧ వాడు ప్రకటించబడలేదు-

సరిహద్దురాష్ట్రములో ప్రధానమంత్రి సర్ సాహెబుజాదా అబ్దుల్ ఖయ్యూంఖాన్, కె-సి-ఐ-ఇ-గారు- ఇతరమంత్రులు రా॥ రాయబహదూరు మెహరచందుఖన్నా, ఖా॥ ఖాన్‌బహదర్ సదుల్లాఖానుగార్లు-

బర్మాదేశములో

ప్రధానమంత్రి:-డా॥ బామాగారు.

ఇతరమంత్రులు:- యు-పా-టను, యు-పు-యు- హూటూను అంగుగ్యా సా-పే- థా ఆవాడియాంగు మాంగుగార్లు-

మదరాసు శాసనసభ కౌన్సిలులో నామినేటెడుసభ్యులు

౧ సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడు
౨ మహమ్మద్ ఉస్మాను
౩ వై-హో-వి-యస్- శ్రీనివాసశాస్త్రి
౪ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
౫ డా॥ పి-జె- థామస్
౬ దీ॥బ॥ ఆర్- శ్రీనివాసన్
౭ హెన్సుమనుపతి
౮ రా॥బ॥ యం- రామర్

గార్లను గవర్నరు మదరాసు కౌన్సిలులో సభ్యులుగా నియమించెను- మరియిద్దరినిగూడ నియమించుటకు గవర్నరుకు అధికారమున్నదిగాని ప్రస్తుతము వారిని నియమించలేదని తెలిసినది-

ఉస్మాను, థామస్ గార్లు ౯ సంవత్సరములకును. సర్- కూర్మా, శ్రీనివాసశాస్త్రి, రామలింగారెడ్డిగార్లు ౬ సంవత్సరములకును, శ్రీనివాసను, రామను, హెన్సుమనుపతిగార్లు మూడేండ్లవరకును సభ్యులుగానుందురు-

ఫైనాన్సుబిల్లుపై వాగ్వాదము

శీఘ్ర

న్యూఢిల్లీ, మార్చి ౩౦

సైమ్‌సాయిగారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన ఫైనాన్సుబిల్లును పరిశీలింపవలెనను ప్రతిపాదనను కౌన్సిలు ఈ ప్రస్తుత సమయములో అనుకూలముగా ... ప్రతికూలములైన ... అంగీకరించెను.

విభజించబడిన సభ్యులలో ఎక్కువ సంఖ్యాకులు ప్రభుత్వముగా నుండిరి. ప్రతిపాదనమునకు అనుకూలముగా వోటుచేసిన వారిలో ఎన్నికైన సభ్యులు ఒక గురుమాత్రమే యుండిరి- సర్టిఫై చేయబడిన ఫైనాన్సుబిల్లును సభలో అధికార సభ్యుల సహాయముతో సంగీకరింపచేయుటను ప్రతిసంవత్సరము ప్రభుత్వమెంచుచున్నందున తీవ్రమైనకోపభావమును వెల్లడించిరి-

ఫైనాన్సుమెంబరు నేడు చాల మరుసుగా మాటలాడెను- వాదములకు ప్రత్యుత్తరములు చెప్పక యెత్తిపొడుపుమాటలతో ఉపన్యాసమునుచేసెను- ప్రభుత్వప్రతిపక్షులలో కొందరు చెత్తమాటలను మాట్లాడుచుండిరని ఆయన చెప్పినపుడు ప్రభుత్వప్రతిపక్షమువారు కేకలు వేసిరి- అధ్యక్షుడు కోరకపూర్వమే గ్రిగ్గుగారు తనమాటలను ఉపసంహరించుకొనిరి- గ్రిగ్గు శ్రీరామదాసుపంతులుగారలకు వాగ్యుద్ధము తటస్థించెను- రామదాసుగారు అసత్యము పలుకుచున్నారనియనగా గ్రిగ్గుగారు అసత్యము పలుకుచున్నారని రామదాసుగారనిరి- గ్రిగ్గుగారు బ్రిటిషువారి ఏజెంటని రామదాసుపంతులుగారనిరి- ఇందుకు గ్రిగ్గుగారు కాంగ్రెసుపార్టీనాయకుని పెద్దపారిశ్రామికుల ప్రతినిధిగను, బీదలకుస్నేహితుడుగా నటించువానిని గాను వర్ణించెను- కాంగ్రెసుపార్టీనాయకుడు గారెవేషముతో నున్నతోడేలా, లేకతోడేలువేషముతో నున్న గొఱ్ఱెయా అని అయనయడిగెను-

జీతములను తగ్గింపవలెనని రామదాసుగారు చేసిన సూచనకు ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు రాష్ట్రములలో మంత్రిత్వమును స్వీకరించు బాధ్యతను నిరాకరించినవారిట్టిమాటలు చెప్పుటకు హక్కులేదని గ్రిగ్గుగారనిరి-

ప్రశ్నోత్తరములు జరుగుసమయములో దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులకు వర్తకవిషయకమగు బిల్లుసంబర్భమున దక్షిణాఫ్రికా కాంగ్రెసువారు యూనియను వ్యవసాయమంత్రివద్దకు రాయబారము వెళ్లిరాయనియు రాయబారవర్గమువారికి ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు "దక్షిణాఫ్రికాయందలి హిందువులిప్పుడు చాల కష్టస్థితిలో నుండు సంఘము కామంచరు- ఎందుకనగా దక్షిణాఫ్రికాప్రజల ప్రకృతియిట్టిది- ఈదేశమును తెల్లవారికి ప్రత్యేకింపవలెనుటవలన మా ప్రకృతియిట్లున్నది-" అని మంత్రిచెప్పెనా యనియు పండిత కుంజ్రూగారడుగాడౌను అని సర్ జగదీశ్ ప్రసాదుగారనిరి-

భారతీయులహక్కులను రక్షించుటకు ప్రభుత్వమువారేమి చర్యతీసికొనియుండిరని పండితకుంజ్రూగారనిరి,

సర్ జగదీశ్ ప్రసాదుగారు భారతీయులకు నష్టముకలిగించు క్లాజు బిల్లులో నొకటుండెను అది ౧౯ [౧] వ సెక్షను. ఈక్లాజును మార్చకుండినచో భారతీయులకు ఉత్పత్తిదారులకు నష్టముకలిగియుండెడిదికాని అది మంత్రుల సహాయముచే మార్పించబడినది, సెక్షనుద్వారా ఒకకెస్యూ శెటరీబోర్డు యేర్పరుపబడియుండెను నిజమైన ఒకఉత్పత్తిదారుడు ఒకవస్తువును ఉత్పత్తిచే దానినమ్మించుటకు నియమములేర్పరచుట ఈసెక్షనుయొక్క ఉద్దేశ్యము- ఉత్పత్తిదారునికి రిజిస్ట్రేషను బోర్డువారు నిరాకరింపవచ్చును. ఇట్లు రిజస్టరు చేయుటను వారునిరాకరించుచో వస్తువునమ్ముటకు వీలుండదు. ఈ క్లాజుమార్పింపబడినది. రిజిస్ట్రేషను నిరాకరించుచో మంత్రికి అపీలుచేయుటకు అధికారము కొసంగబడినది- ఇందువలన భారతీయులకు ఉత్పత్తిదారునికి కొంతరక్షణము ఒడును-

తర్వాత కొన్ని సప్లిమెంటరీ ప్రశ్నలు వేయబడెను-

ఉప్రాధిగారు:- యూనియను వ్యవసాయమంత్రిచేసిన ఉపన్యాసమువిషయమై ఇండియాప్రభుత్వమువారు విజ్ఞాపనము చేసినగారింబియున్నారా?

సర్ జగదీశ్ ప్రసాద్: ఉపన్యాసమువిషయమై మేము విజ్ఞాపనము గావించియుండలేదు.

కుంజ్రూ: భారత సంఘముయొక్క స్థితికి న్యూనతకలిగించు ఉపన్యాసమువిషయమై ప్రభుత్వమువారు విజ్ఞాపనము చేయకపోవుట యెందువలన?

సర్ జగదీశ్ ప్రసాదు. పత్రికలలో ఉపన్యాసము మేముచదివితిమి పత్రికలలో ప్రచురింపబడినవార్త సరియైనదేనని నాకు తెలిసినది. కాని బిల్లువిషయమై విజ్ఞాపనము చేసితిమి ఉపన్యాసమువిషయమై విజ్ఞాపనము చేయలేదు. హుసేనుఇమాంగారు విజ్ఞాపనముచేయు ప్రభుత్వము వారు సంకల్పించుచున్నారా?

సర్ ప్రసాదు: ఇప్పుడు నేనుదానికి జదులు చెప్పజాలను. వెంటనేతిప్రశ్నకు జదులుచెప్పజాలను

వెంటనేప్రశ్నలకు ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమొసంగజాలకపోవుటచేత అధ్యక్షుడు సప్లిమెంటరీప్రశ్నల నాపుచేసెను.

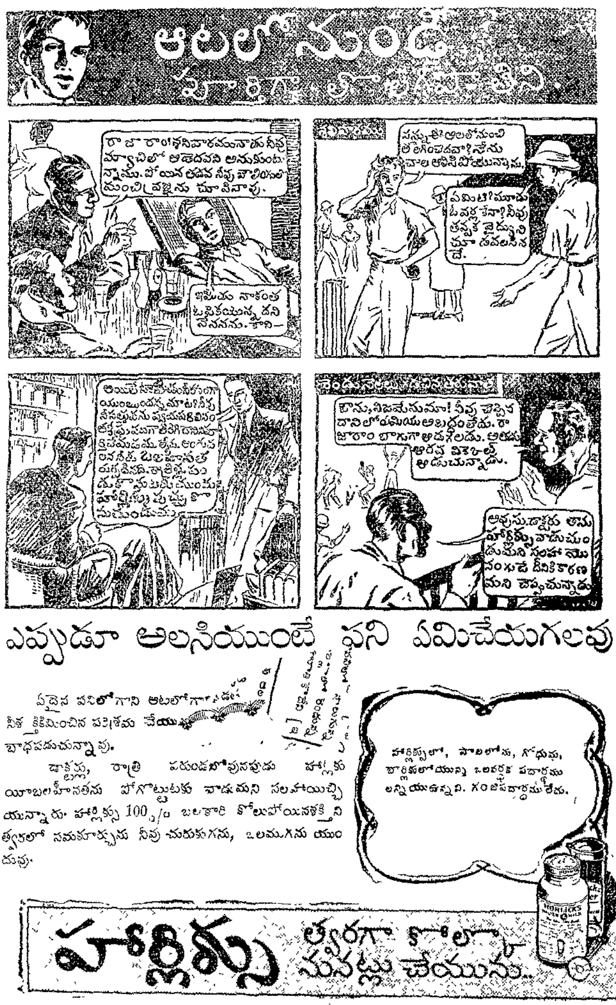
లెజిస్లేటివ్ జరర్ మెంటు ప్రతిపాదనము

ఇండియను మెడికల్ సర్వీసునగూర్చి కుంజ్రూగారు అడ్ జర్న్ మెంటు ప్రతిపాదింపదలచిరని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. నిబంధనల ప్రకారము కుంజ్రూగారు తగిననోటీసుయిచ్చిరో లేదో తనకుతెలియదు. గాని సభవారిపిలుపుగాను ఫైనాన్సుబిల్లు పూర్తియైనతర్వాత అడ్ జర్న్ మెంటుప్రతిపాదనము చర్చించుట మంచిదని అధ్యక్షుడుచెప్పెను. మార్చి ౩౧ వతారీఖు అర్ధరాత్రిలోగా ఫైనాన్సుబిల్లు ఆమోదింపబడవలసియున్నదని అయనచెప్పెను. తర్వాత ఫైనాన్సుబిల్లు ప్రతిపాదనము చేయబడెను.

రష్యాప్రభుత్వపు ౫ సంవత్సరముల ప్లాను

మాస్కో, మార్చి ౩౦:-

రష్యాప్రభుత్వమువారి రెండవ ౫ సంవత్సరముల ప్లాను ఈసంవత్సరములో ముగియును. పరిశ్రమలఉత్పత్తిని నాటికి ౨౦౩ చొప్పున అధికముచేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు ఉద్దేశించిరి. కాని గడచినసంవత్సరపుపరిశ్రమల ఉత్పత్తి నాటికి ౨౦౨.౪ చొప్పున అధికమయ్యెను. దీనివలనఉత్పత్తికూడ అనుకున్నంతకన్న ఎక్కువఉత్పత్తి చేయబడినది ప్రస్తుతం అధికము గుచున్నది ౧౯౩౭ సంవత్సరమున ౧౦౩౦౦౦ లక్షల రూబిల్సు విలువగల సరకు రష్యాలో ఉత్పత్తియగునని అంచనా వేయబడినది. ఒకరూబిలువిలువ దాదాపు ౩-౮-౦ లు

శ్రీమదీశ్వరవత్సర భవిష్యత్ఫలితాంశములు

(దైవజ్ఞ వి వెంకటరాజేశ్వరశర్మ శ్రీనిజామాంధ్రీయ పంచాంగ కార్యాలయము, కరీంనగర్ రంగపేట జిల్లా మెదక్.)

ఈసంవత్సరమున రాజు చంద్రుడు మంత్రి కుజుడు. సేనాధిపతి చంద్రుడు. పూర్వసస్యాధిపతి బుధుడు అపరసస్యాధిపతి శుక్రుడు ధాన్యాధిపతి బుధుడు అర్ఘాధిపతి చంద్రుడు. మేఘాధిపతి చంద్రుడు రసాధిపతి సూర్యుడు నీరసాధిపతిగురుడు. పశుపాలక నాయకులు శ్రీకృష్ణుడునైయుండిరి. పైయధిపతులలో ఏడుగుశుభులు మిగిలినఇదువురు అశుభులును అందుచే మొత్తముపై లోకమంతయు కల్యాణయుక్తమైయుండును. రాజాదుల యోగ్యతలనువిచారించ ప్రజలధికనోద్యోగానురాగములవారై యుత్సాహముతో నుందురు. రాజు సౌమ్యభావమున ప్రజలకనుకూలముగ-పరిపాలించునుకొన్ని మంత్రివల్లనకొంతవరకులోపించినను రాజులుప్రజలధర్మములు చక్కగాయుండునట్లు శాసించుటయును దేశమున చోరరోగభీతిప్రాబల్యమును పురగ్రామవనాదులకగ్నివలన భయమును, రాజులుశూరత్వమువహించి యుద్ధాభిలాషగలవారలగుదురు. బ్రాహ్మణాదివర్ణములవారు తమతమధర్మములభక్తిరాపక్తి గలవారై జెన్నలరాగెదరు. భూమి పలువిధసౌఖ్యములుకలిగియుండును, వర్షాధిక్యతచే నదులు తటాకములు మున్నగు జలాశయములన్నియు జలపూరితములై అధికముగా ప్రవహించును. పూర్వసస్యములు మెండుగను అపరసస్యములు స్వల్పముగనుపలించును, శీతోష్ణస్థితులు అయాకాలమునకు తగినట్లుండును. తెల్లనిభూముల యందు తెల్లధాన్యముఫలించును. రసవస్తువులకు నష్టముసంభవించి వెలలు కలిగియుండును. సువాసనద్రవ్యములు వెలగలదగ్గమ అభివృద్ధిబొందిధరతచ్చును. పశువులు ఆరోగ్యముగలవైసుఖముగానుండును. వైశాఖకృష్ణ ౧౩ సోమవారముసాయంకాలమున మృగశిరానక్షత్రమున సూర్యుడుప్రవేశించును-జ్యేష్ఠశుక్ల ౧౩ ఆరిద్రానక్షత్రమున రవిప్రవేశించును: చైత్రశుక్ల పర్యంతము శుక్రమౌఢ్యము, మరియుమార్గశీర్షకృష్ణ తృతీయాప్రభృతి ఫాల్గుణశుక్ల ౧౦పర్యంతపూర్వాస్తమితశుక్రమౌఢ్యమయు. పౌష్యకృష్ణతృతీయానుండి మాఘకృష్ణతృతీయావరకు గురుమౌఢ్యమయు పుష్యబ౹౹౩౦ నాడు ౧౭ఘడియల కరుపరి మహోదయపర్వమును, ఆశ్వీజకృష్ణ ౧౪న భద్రాప్రదికిష్టపక్క-రవప్రవేశము-మూడు తూముల వర్షము-పంటలుపద్నాలుగు వీసముల కధికముగా ఫలించును-ఈసంవత్సరమున సూర్యచంద్ర గ్రహణములులేవు. సర్వప్రాణులు సుఖముగలవైయుండు గాత-

రాజాది నవనాయక ప్రత్యేక ఫలములు

౧ రాజ్యచంద్రుడు, ఫలం-గోవులు అధికముగాపాలనిచ్చును-పాడిధారులకు అధికసంతోషము కలుగును-ధాన్యము జలాధికముచే పోషింపబడును-రాజులు బ్రాహ్మల సత్కరింతురు-

౨ మంత్రికుజఫలం:-పురగ్రామ నవాదులకు వహ్నిభయము,యుద్ధభయముగలుగును-నీఫలము కళింగదేశమునమిక్కిలి ఫలదాయకమగును.

౩ సేనాధిపతిచంద్రఫలం:-మంచివర్షములు గురియును-జనులారోగ్యవంతులై, ధనార్జనము పశువులు,క్షీరము నెక్కువగానొసగును-

౪ పసస్యాధిపతి శుక్రఫలం:-తెల్లభూములందు బాగుగాపండిరించును-దేశములు సస్యసమృద్ధికలవైయుండును-

౫-ధాన్యాధిపతిబుధఫలం -మన్యమయినవర్షము వర్షపదునుమునగాలి ధాన్యవిక్రయము, గాతాలనుకష్టములును, యువలు,గౌధుమలు పెసలు,చణకములు కలవైనవియభివృద్ధిబొందును-

౬-అర్ఘాధిపతిబుధఫలం -వర్షము ధాన్యముతక్కువగాయుండును-వరలుమోద్భుగానుండును పంటలు బాగుగాపండును-

కాంగ్రెసుబలముబర్ద్వాను మహారాజ తలకెక్కినది

కలకత్తా మార్చి ౩౦ -

బ్రిటిషుఇండియా అసోసియేషను యొక్క సంవత్సరవార్షిక సమావేశమునందు అధ్యక్షత వహించియుండి, నేటిమధ్యాహ్నమున బర్ద్వాను మహారాజాధిరాజాగారు, బెంగాలురాష్ట్రీయ నూతనమంత్రివర్గమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

హిందువుల సంఖ్యాబలమునకు తగినట్లు ఆరాష్ట్రీయపాలనమునందును ప్రాతినిధ్యమునిచ్చుటకై తామును ఘజ్నవీగారును కమ్యూనల్ నిర్ణయ సమాధానమునందలి ముఖ్యాంశములను ప్రధానమంత్రి అంగీకరించినందున, క్రొత్త మంత్రివర్గనియామకము తమకు గొప్పసంతుష్టినికలుగజేసినదనిచెప్పిరి.

మహారాజాగారు యింకను ప్రసంగించుచు భూస్వాముల రైతులపార్టీని స్థాపించవలెననియు, పరస్పరము అనుకూలముగ నుండునట్టివిధానమునుఏర్పరచి రైతులుబాగుపడునట్లు చేయవలెననియు, సూచించెను.

ఇటీవలజరిగినఎన్నికలలో కాంగ్రెసుకలభించిన అఖండవిజయమును గూర్చి ముచ్చటించుచు,

కాంగ్రెసుయొక్క నిర్మాణకశక్తులనుగాంచి, తదితరసంస్థలు నేర్చుకొనవలసియున్నదనిరి.

ఎన్నికలుగడచిపోయినవిగనుక కాంగ్రెసు నిద్రను పట్టించుకవచ్చునని బ్రిటిషుఇండియా అసోసియేషను భావించినపక్షమున, ముందుజరుగగలఎన్నికలలో కాంగ్రెసుపక్షమువారు శాసనసభలకు విజయకేతనమెత్తుటకు వీలుండునో లేకపోవునో సంశయించెను.

ఇండియా జపాను వర్తక ఒడంబడిక సమాధానము కుదురుట

క్రొత్తఢిల్లీ మార్చి ౨౯:-

ఇండియా జపాను ప్రతినిధులు ౨౭ తేదిసమావేశమైక్రొత్తవర్తకఒడంబడికకు సమ్మతించిరి- మాలుగుడ్డలదిగుమతి కనుగుణముగా ముడిపత్తిగములనుకొనుటకు జపాను సమ్మతించెను-దిగుమతులలో ఎకరను ఎంతఉండవలసినది నిర్ధారణచేసిరి-ప్రతినిధులు ఒడంబడికను వ్రాయుటకు పూనుకొనిరి-

సామ్రాజ్యమునకు చెందని దేశములనుండి వచ్చేఆర్టిఫిషల్ పట్టుగుడ్డల దిగుమతిసుంకమును ఎక్కువచేసెదరని తెలియుచున్నది-ఇండియా జపానువర్తకఒడంబడికకుచెందిన అనధికారసలహాదారులపట్టుదల ఇందులకు కారణమని తెలిసినది-ఆర్టిఫిషల్ పట్టుగుడ్డలుగూడ ఒడంబడికలో చేర్చవలెనని అనధికార సలహాదారులు కోరిరి-గానియిందులకు ఒప్పుకొనమని జపాను ప్రతినిధులు ఒడంబడికసంప్రదింపులలో ముందుగానేస్పష్టపరచిరి-ఈవిషయమును ఒడంబడికలో చేర్చిన తాము ఒడంబడికే చేసుకొనమని జపానుప్రతినిధులు చెప్పిరి-ఏప్రియల్ ౧వ తేదినుండి ఆర్టిఫిషల్ పట్టుగుడ్డలదిగుమతిసుంకము హెచ్చింపబడునని తెలియుచున్నది-సామ్రాజ్యమునకుచెందని దేశములకే ఇదివర్తించును-

౭ మేఘాధిపతిచంద్రఫలం, - గోవులకు జంతువులకు, సస్యములకు, పుష్పవృక్షములు మొదలగువాట్కి అభివృద్ధియును, నదులు, బావులు, చెరువులు ఉదకము చేనిండియుండును-

౮-రసాధిపతి రవిఫలము:-నెయ్యి, తైలము, నూనె, మున్నగు, రసవస్తువులకు నష్టము వాటిల్లును-

౯-నీరసాధిపతిగురుఫలం:-లోహములు,రత్నములు, బంగారము మొదలగునవి వృద్ధిబొందును- సర్వప్రాణులకు సుఖము

౧౦-పశునాయకస్థానపతి శ్రీకృష్ణఫలము పశువృద్ధియును, పంటలు బాగుగాఫలించును- క్షీరవిస్తారము గాను వరును- పాడిపంటలు విశేషముగా జనులనుభవింతురు-

తిరువాన్కూరు దేవళములకు ౩౦౦మంది హరిజనుల యాత్ర

త్రివేండ్రం: మార్చి ౨౭:-

౩౦౦ హరిజనులు ప్రస్తుతముతిరువాన్కూరు దేవళములకు తీర్థయాత్రగబయలుదేరిరి. హరిజనులు ఇట్లుయాత్రకు తిరువాన్కూరుకు వచ్చుటకిదియే ప్రథమము. దేవాలయప్రవేశప్రకటనమునను సరించి ఈయాత్రను ఏర్పాటుచేసిరి. వీరికిస్వాగతమొసగుటకు కేరళహిందూసంఘసమావేశముజరిగెను. తిరువనంతపురం హరిజనసంఘమువారియాత్రికులకు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

శుద్ధభాంధసులు పూర్వాచారపరాయణులు కూడతమరివిసన్మానించిరనియు, ప్రతిదేవళమువద్దను ప్రత్యేకఆదరణచూపిరనియు, సవర్ణులతోపాటు తమకుసమానముగ హక్కులు లభించెననియు మహారాజాగారు తమప్రకటనముచే కీర్తినిబడసిరనియు తరతరములవరకు మహారాజుపేరుస్మరింతుమనియు అతిథ్యయాత్రనాయకుడగు గురుస్వామిగారనిరి.

పంజాబు అడ్వకేటుజనరలు

లాహోరు: మార్చి ౩౦:-

ప్రస్తుతము పంజాబుప్రభుత్వపు అడ్వకేటుగానున్న దివాన్ రాంలాల్ గారినే నూతనసంస్కరణవిధానమున ప్రభుత్వపుఅడ్వకేటు జనరలుగానియమించినట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు రాజీనామా లీయవలెను

ఎం. ఎస్. రావు గారి అభిప్రాయము

లక్నో మార్చి ౩౦ -

కాంగ్రెసు మెజారిటీగల రాష్ట్రములలోదొరతనమువారు శాసనసభలనురద్దుచేసి నిరంకుశపరిపాలనమును సాగింపదలచుచున్నారు. ఇదిసాగకుండజేయుటకు మరలఎన్నికలు జరుగవలెను. ఇందులకుదేశమునందు సామాన్యప్రజలలో గొప్పప్రచారము జరుగవలెను.

ఈరీతిగా తరుచుగా ఎన్నికలుజరుగునట్లు చేయుటయేమనకు ముఖ్యకర్తవ్యము ఇదిఅసాధ్యమని వదలినచో చాలహానికలుగును.

ఇకఎన్నికలకంటె ఇంకొకఎన్నికలలో లభించగలిగిన కాంగ్రెసువారిసంఖ్య చాల అధికముగుచునే యుండగలదనుట శంకలేదు. అందువలన ప్రభుత్వవర్గము అస్తవ్యస్తము కాకతప్పదు. ఈచట్టమురద్దుచేయించుటకును ప్రజాప్రతినిధిసంఘముల నేర్పరచునట్లు చేయుటకు యింతకంటెఉత్తమపద్ధతి మరేదియునులేదు.

శాసనసభలకెన్నుకొనబడిన కాంగ్రెసువారందరును వెంటనే రాజీనామాలనీయవలెను. మరలయెన్నికలు జరుపవలెనని ప్రజలందరును గొప్పఆందోళనము చేయగలుగునట్లు దేశమునందంతటను గొప్పప్రచారమును జరుపవలెను.

సామాన్యప్రజలయిబ్బందులను తొలగించుటకుపట్టుదలతో పనిచేయుట కాంగ్రెసువారి ముఖ్యసంకల్పమని మనము నిస్సంశయముగా ప్రకటింపవలెను మన ప్రచారముయొక్క ముఖ్యోద్దేశముప్రజలలో వర్గదృష్టికముప్రబోధము కలిగించుటయేగాని హెచ్చువోట్లనుబడయుటకాదు. అందులకిప్పుడు మంచిఅవకాశము కలిగినది. అని యం. యస్. రావుగారు ప్రకటించిరి.

హిజ్ మాస్టర్సు వాయిస్ గ్రామఫోనులలో

తగ్గింపు ధరలు

పేరు	మాడల్ నంబరు	మొదటివెల	తగ్గింపువెల
పోర్టబుల్	౧౦-౨	రు ౧౦౦ లు	రు ౭౫ లు
రంగులలోచర్మముకప్పగలది		,, ౧౧౦ ,,	,, ౮౦ ,,
మంచికేసులో		,, ౧౦౦ ,,	౧౦౦

అన్ని రకముల తెలుగుగ్రామఫోను రికార్డులు మావద్దదొరకును స్త్రీలువచ్చి చూచుటకు ప్రత్యేకమగు ఏర్పాటుగలదు.

బి జి. చిమల్గి

జాంబాగు, హైదరాబాదు దక్కన్.

ఆర్. గోపాల్

జనరల్ క్యాప్ మర్చంటు

వులెన్ సూటర్స్, వులెన్ అండ్ కాటన్ సాక్స్, బ్లాజెస్ మొదలైన అన్ని రకములు కాటన్ అండ్ సిల్కులలో, ఫ్రాక్సు అన్నిరకములు, సిల్కు అండ్ కాటన్ దస్తీలు, ఫర్ ఫోల్డింగ్, చెస్టర్ ఫోల్డింగ్, సాలార్ జంగ్ షేప్, కాశ్మీర్ వులెన్ మొదలైన అన్నిరకముల టోపీలు సిద్ధముగా దొరకును.

ముఖ్యముగా గమనింపుము:—ఆర్డరుపై కోరినప్రకారం టోపీలనుయిరువదినాలుగుగంటలలో తయారుచేసి యివ్వగలము.

ఆర్. గోపాల్

జనరల్ క్యాప్ మర్చెంటు

బస్ స్టాండ్ కోటి, సుల్తాన్ బజార్, హైదరాబాద్ (దక్కన్)

స్పెయినులో యుద్ధం

వాలెన్షియా: మార్చి ౨౭

పోజ్లో బ్లాంకో సమీపమున అల్మ డానులోని పాదరసపుగనులు ప్రపంచములో కెల్ల చాల గొప్పవి. స్పెయినులో యుద్ధము ప్రారంభముకాక పూర్వము ఆగనులనుండి పాదరసమును ముస్సోలీని ఇటాలీయులకు పెనీలను కంట్రాక్టున కిచ్చియుండెను. స్పెయినులో యుద్ధము ప్రారంభమైనతోడనే ఆగనులు తిరుగుబాటుదారుల వశమయ్యెను. ఆ పాదరసపుగనులను వశపరచుకొనుటవల్ల ప్రపంచములోని పాదరసపు వ్యాపారమంతయును వశపరచుకొనుటయగును. ఇప్పుడు పాదరసమునకు ప్రపంచమంతటను హెచ్చుగిరాకీ గానున్నది. అందువల్లయీగనులను వశపరచుకొనవలెనని విద్రోహులు కటాలములు ప్రయత్నము చేయుచున్నవి. గతరోజులు యుద్ధము జరిగెను. గతరోజున ప్రభుత్వమువారికి క్రొత్తపటాలములువచ్చుటవల్ల బలము హెచ్చెను. విద్రోహులు తరుమగొట్టబడిరి. వారిపక్షమున పోరాడిన ఇటలీయులకు చాలనష్టముకలిగెను.

బాంబులు

సెవిల్లి: మార్చి ౨౮

గుడలజారావద్దను, మాడ్రిడువద్దను విద్రోహులు విమానములమీదనుండి బాంబులను ప్రయోగించిరి. గిజాను పాంటాంధనయమీదకూడ బాంబులనువేసిరి. ప్రభుత్వ పటాలములలో ౩౦౧మంది విహాస్పిగా కొండలమీద ఖైదీలుగా పట్టుబడిరి అని విద్రోహులు తెలుపుచున్నారు.

మంత్రుల రాజీనామా

బార్సిలోనా: మార్చి ౨౮

స్పెయిను మంత్రివర్గమునందు పలుగురు రాజీనామానిచ్చిరి. మంత్రివర్గమునందు అభిప్రాయభేదము లేర్పడుటయేకారణము. ప్రజలనందరిని సైనికులగాతయారుచేసి పటాలము లేర్పరచు విషయములో మంత్రివర్గము ఏకముఖముగా కృషిచేసి శత్రువు నెదుర్కొనవలెనని యున్నారు. రాజీనామానిచ్చినమంత్రులు అనార్కిస్టుపక్షమువారు. మంత్రివర్గములో ఏర్పడిన వివాదమును సర్దుబాటు చేయుటకు అధ్యక్షుడు కృషిచేయుచున్నాడు.

అమెరికాలోని సామ్యవాదపక్షమువారి సానుభూతి

వాలెన్షియా: మార్చి ౨౭

అమెరికాలోని సామ్యవాదపక్షముతరఫున సామ్యవాదులపరాకము నామ్ బారను గారిద్వారా స్పెయినువిదేశాంగమంత్రియగు డెల్వాయోగారికి కానుకగా సమర్పింపబడెను. స్పెయినులోని సామ్యవాదప్రభుత్వముతో అమెరికాలోని సామ్యవాదపక్షము ఐక్యభావముతో నున్నదనిసూచించుటకై ఈపతాకము పంపబడినదని తెలియజేయబడెను.

లండను ఒడంబడికను జపాను రద్దుచేయుట

టోకియో. మార్చి ౨౭

యుద్ధనౌకలమీద ఉండబడేపరంగుల రంధ్రనాళము ౧౪ అంగుళముల పరిమితికి మించియుండరాదనునిబంధనకు జపానువారు కట్టుబడియుండజాలరని తెలియజేయుచు జపాను ప్రభుత్వమువారు వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరమును జపాను విదేశాంగమంత్రి బ్రిటిషురాయబారికి నేడు టోకియోలో నిచ్చెను.

కాంగ్రెసుసభలలో హిందీవలనకష్టము

దక్షిణాభారతీయులఘోష

మదరాసు, మార్చి ౨౬:-

కాంగ్రెసుసభల సమావేశములందు కార్యక్రమంతయు హిందీలోనే జరుపుట, ఆంగ్లము లేకుండ చేయుటనుగూర్చి నిన్నసాయంకాలము కాంగ్రెసువాదులు, పురప్రముఖులు, పత్రికాధిపతులు దక్షిణభారత హిందీప్రచారభవనములందు సంభాషించిరి.

హిందీరానివారు తమ మాతృభాషలలో మాట్లాడుటకును, వీరిభావములను హిందీలోనికి తర్జుమాచేయుటకును అవకాశముండవలెననిసూచించిరి. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో ముఖ్యమైనవిషయములను హిందీలోచర్చించుటవలన దక్షిణభారతీయులకు కొందరికి చిక్కుగానున్నదనియు వొటవేదీవిషయమై తగుశ్రద్ధవహింపవలెనని కొందరుకోరిరి.

కొంతగడువొసంగి, తగినపూర్వయొనత ర్వాత కాంగ్రెసు సభలలో ఆంగ్లమునకుస్థానమే లేకుండ చేయువట్లు మహాత్ముడు చెప్పినటుల తెలియుచున్నది. దీనివిషయమై హిందిసాహిత్య సమ్మేళనములో తీర్మానమొకటి ఉపపాదించెదరట.

సరిహద్దు రాష్ట్రములలో యుద్ధము

క్రొత్తఢిల్లీ మార్చి ౨౯:-

గడచిన రెండుమూడుదినములనుండి ఉత్తర వజీరుస్థానములో పరిస్థితులు శాంతపడియున్నవి. ఉత్మంజీ వజీరుమాలికులు ఇఫిఫకీరుతో రాయబారములను జరుపుచుండుటచేత అట్టిపరిస్థితులు ఏర్పడియుండవచ్చును. గవర్నమెంటుతో సమాధానపడువిషయమై ఇఫీఫక్కీరు తనఅనుచరబృందముతో నాలోచించి, తరువాత ఏషరతులతో సమాధానపడుటకు అంగీకరించునో అవయవసరమును వివరించుచు గవర్నమెంటుకు ఇపీఫక్కీరు ఒకలేఖ వ్రాయుచున్నని తెలుపబడుచున్నది.

శత్రువులు ౫ వందల గుంపులు అప్రదేశములో చేరియుండుట

ఉస్మాన్ జాయి వజీరు పతినిధుల వర్గము యీసెల ౨౭వ తేదిన, ఇప్పిఫక్కీరును ౨౭వ తేది మిత్రత్వమునకియ్యకొనినవి టోరిఖేలులనుచూడనున్నారు, అదిఅట్లుండ, శత్రువులైన సరిహద్దులజాతులవారిగుంపులు ఖైయిసోరా మైదానమునందును, దానికిసమీపమున ఉత్తర వజీరుస్థానములోను రమారమిఐయిదువందలు చేరియున్నటు తెలియుచున్నది. వారు అంతరిగెలను తెగొట్టుటతప్ప మరేమి దారుణకృత్యము లనొనరింపలేదు. మదభేల్ వజీరుల మూక యొకటి ఒన్నజిల్లాలో దుండగములనొనర్చుటకు లక్కాలోనికజొచ్చినవి. కాని ఏమియు చేయజాలక మరలిపోవలసివచ్చెను.

పంజాబు గవర్నరు విందుకు కాంగ్రెసువారు పోకుండుట

లాహోరు మార్చి ౨౯:-

పంజాబు రాష్ట్రీయగవర్నరు ఎమర్సన్ గారు నేటిసాయంకాలము విందుజేసిరి. నూతనముగ శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులలో కాంగ్రెసుప్రతినిధులును, కాంగ్రెసు అభిమానులు మతప్ప, మిగిలినవారందరును గవర్నరుగారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించిరి.

బియ్యపునూకలపై సుంకము

క్రొత్తఢిల్లి: మార్చి ౩౦:-

భారతదేశములోనికి దిగుమతిఅయ్యెడిబియ్యపునూకమణుగు ఒకటింటికి పండ్రెండణాల చొప్పునసుంకమును వసూలు చేయుటకు ఒకబిల్లునేడు అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈబిల్లు ఆమోదింపబడినతోడనే అచరణకువచ్చును.

ఇతర నేతల అభిప్రాయములు

పండితగోవింద వల్లభపంతుగారి అభిప్రాయము

—

౨౯. మార్చి ౨౯:-

"గవర్నరు మంత్రులసలహాల అంగీకరించవలెననునిర్బంధము చట్టములో లేదుగాని, అంగీకరించుటకతనికి అధికారమున్నది ప్రజాపరిపాలనమందు అధికసంఖ్యాకుల పరిపాలనము ముఖ్యతమము. పరిపాలకులు ప్రజలకుపూర్ణబాధ్యులు కావలెను. ప్రత్యేకాధికారము లనుభవించుటలపైని ప్రతిబంధమంతగా కాంగ్రెసువారు పదవులనుస్వీకరించుట సంబద్ధముకాదు.

అన్నిరాష్ట్రములలోను గవర్నరులందరును గూడ కాంగ్రెసు నాయకులడిగిన వాగ్దానముల నుచేయుటకు నిరాకరించుటవలన నూతనరాజ్యాంగవిధానమిటుపైని యెటుల జరుగునదియును తెల్లముగుచుచేయున్నది. రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనమను పేరుతో గవర్నరుల నిరంకుశత్వము ను, గవర్నరుజనరలును ఇండియా మంత్రియును అజ్ఞాపించు మందుటయును జరుగగలవు. కావున గవర్నరులు వాగ్దానము చేయవలెనని కాంగ్రెసువారుకోరుట న్యాయమేయగును."

* * *

బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారి అభిప్రాయము

—

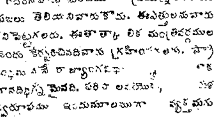
పాట్నా; మార్చి 3. :-

యునైటెడ్ప్రెస్సువారికి ప్రత్యేకముగా బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగా రిట్లుచెప్పిరి:-

బ్రిటిషుఇండియా ప్రజలలో ౧౦౦కి ౭౮ మందిగల ఆరురాష్ట్రములయందు కాంగ్రెసువారు కోరినవాగ్దానములను నిరాకరించి, గవర్నరులుశాసనసభల విశ్వాసమునకు పాత్రులు కానివారిని తాత్కాలికమంత్రులుగా నేర్పరిచినారు. ఈతాత్కాలికమంత్రివర్గములు శాసనసభలవారి నెదుర్కొనజాలరు. స్వల్పకాలము, అపకీర్తికరమునునగు తమపరిపాలనమందు ఈతాత్కాలికమంత్రులు గవర్నరులదయనవలంబించి యుండవలెను. ఈమంత్రులు శాసనసభయొక్క ప్రతినిధులుకానందునకు శాసనసభను సమావేశపరచకుండినంతమాత్రమే వారిని ఉద్యోగములోనుంచవలెను. ఆసెంబ్లీలకు నాయకవర్గములపై విశ్వాసమున్నది లేనిది ప్రతిదిన్ లేనిచో మంత్రులు తొలగుట సమంజసముకానివారట్లు చేయరనుటనిశ్చయము. పరిస్థితులు వారికి కక్కరలేదు. వారికికావలసినది ఉద్యోగములుమాత్రమే— కాంగ్రెసు పార్టీలో కొందరిని వారు చీలదీయ ప్రయత్నించెదరు. ప్రజలు తెలియనివారుకారు. ఈఎత్తులనువారు కనిపెట్టగలరు. ఈతాత్కాలిక మంత్రివర్గముల నెందు కేర్పరచినదివారు గ్రహింపగలరు. ప్రొవిన్షియల్ అటానమీ రాజ్యాంగవిధానము ... నానదిబగ్గిసమైనది. పరిపాలనయొక్క ... స్వరూపము ఇంతవరకు వ్యక్తమగుచున్నది

—

సహారా ఎక్స్ట్రా

శ్రేష్ఠమైన నున్నని క్షౌరములకొరకు సహారా ఎక్స్ట్రాబ్లేడును వాడుడు.

౫ బ్లేడ్లు గల పాకెట్ వెల 4 అణాలు

పోస్టుబాక్సు నెం. 154. బొంబాయి.

ది గ్రేట్ సోషల్ లైఫ్ అండ్ జనరల్

ఎష్యూరెన్సు లిమిటెడ్

హెడ్డాఫీసు, జాల్గాం. (యి. కె.)

ప్రతిదిన ప్రీమియం పద్ధతి

1 అణా
2 అణాలు
3 అణాలు
4 అణాలు

ఈపద్ధతి మధ్యతరగతివారికి, తమకుటుంబముల రక్షణకొరకై భీమాచేయుటకు తమలో నిలువచేయు బుద్ధిని పెంపొందించుటను అనుకూల్యమైనది.

ఇంకను చాల సులభమైన పద్ధతులు.

చాల యోగ్యతగలిగిన గొప్పవ్యాపారాభిలాషులచే యీసంస్థ వ్యవస్థగా విర్పబడుచున్నది.

ముఖ్య విషయములు

1. తక్కువ ప్రీమియములు
2. బోనసులు నగదుగాగాని, తమపాలసీ ప్రీమియములకైగాని యివ్వబడును.
3. గృహనిర్మాణమునకు అప్పు యివ్వబడును.
4. జబ్బువలనగాని, ఆకస్మికముగాగాని పూర్తి అస్వస్థతాసమయ లాభపద్ధతులు.
5. గడువు దాటిపోయిన పాలిసీలు యిదివరకు ఇచ్చినసొమ్ముపోకుండా మరల నడుపబడుట.
6. స్త్రీలజీవితములు మామూలుపద్ధతులమీదగాని ప్రత్యేకపద్ధతులమీదగాని వారియిష్టప్రకారముచేయబడును.

తక్కువ పాలసీలు రు 500/—

మ్యానేజింగు ఏజంట్లు. పి. ఐ పటేల్ సన్సు
c/o గోలకొండపత్రిక

చీఫ్ ఏజంట్లు, స్పెషల్ ఏజంట్లు, ఆర్గనైజర్లు జీతములమీద కావలయును.

పాలిసీలు హాలీనాణెములో ఇవ్వబడును

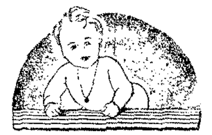
స్టార్ పాలిసీలు రద్దుకానేరవు. పట్టాలు హాలీలో జారీచేయబడును. అపాయకాల విస్తరణ, ఆకస్మిక ప్రమాద మరణమువల్ల రెండింతల లాభము, శాశ్వత అశక్తతలాభములు, సరళమైన నగదుగువిలువలు, గ్యారంటీచేయబడిన బోనసులు యింకను యెన్నియో లాభములు గలవు. వివరములకు వ్రాయుడు.

స్టార్ ఆఫ్ యిండియా ఐ. అండ్ జి అష్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్ (మదరాసు)

బ్రాంచి:— హనుమకొండ (దక్కన్)

చదువుకొన్న ఏజంట్లు కావలెను—

పి. యస్. శాస్త్రి,
డివిజనల్ ఆర్గనైజర్:—
నిజాంరాష్ట్రమునకు

బాలపాపల

ఆటలు మాటలు ముచ్చటగా ఉండవలెనంటే

ఆరోగ్యము ప్రధానము. పసిబిడ్డలఆరోగ్యము—ప్లీహోదర వ్యాధులు లేకుండుట మీదనే ఆధారపడియుండును.

కాని, నేడు

లివర్ & స్ప్లీన్

వ్యాధులు

చాలమంది శిశువులను వేధించుచున్నవి. అజీర్ణ, కడుపుబ్బరము, అరకవిరేచనములు, కాలుచేతులు సన్నగిల్లుట—వీటితో బాధపడి, బాధపడి, అల్లారు ముద్దుగా ఆడుతూ పాడుతూ పుండవలసిన పాపలు యీమురో మంటూవుంటారు.

పసిబిడ్డలను వీటినుండి రక్షించగల మహత్తరౌషధము బాలభాస్కర ఒకటే మీబిడ్డలకు బాలభాస్కర యీయండి.

చిన్నపాపల రక్షించునది

బాలభాస్కర

ఆయుర్వేదాశ్రమము.

151 గోవిందప్ప నాయక్ వీధి.
పోస్టుబాక్సు 287. జి. టి. మద్రాసు.

దొరకుచోట్లు:—
కింగ్ & కో,
హైదరాబాదు-దక్కన్.
రామకృష్ణాస్టోర్సు,
సికింద్రాబాదు-దక్కన్.

కలరా — కలరా

భయములేదు — భీతిజెందకుడు

కలరాకు దివ్యౌషధము

విక్టర్ డ్రాప్స్ మిమ్ము కాపాడగలదు.

గ్రహణి, అతిసారము, కలరా రక్తవిరేచనములు, కడుపుబ్బరములు అజీర్ణము వాంతులు మొదలగువాటిని తప్పక కుదుర్చును. రెండు మూడు పూటలు పుచ్చుకొనినచో కలరావలన కలుగు వాంతిభేదులుకట్టును. అనేకులు మావిక్టర్ డ్రాప్సును ఉపయోగించి ప్రాణముల కాపాడుకొని యోగ్యతాపత్రములనొసగియున్నారు. కలరావ్యాధులకు వాడబడుచుండు ఔషధములలోకెల్ల మావిక్టర్ డ్రాప్స్ ప్రశస్తమైనదని డాక్టరులు పొగడియున్నారు. మరియు అన్ని వయసులవారికి నిర్భయముగా వాడవచ్చును.

సోల్ ఏజంట్లు: విక్టర్ అండు కో
పెద్దగడియారం హైద్రాబాద్ దక్కన్
దవాఖాన, విక్టర్ అండుకో
సుల్తానుబజారు

గోలకొండ కథలసంచిక

—

చందాదారులకు వెల రు ౧-౦-౦
ఇతరులకు " " ౧-౮-౦

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN
The First-Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the leading Telugu Newspaper of H.E.H. The Nizam's Dominions.

Vol. 11. | Monday 5—4—1937 | No. 90

రాజగోపాలాచారిగారి అభిప్రాయము

మద్రాసు మార్చి ౨౭

మంత్రివర్గనిర్మాణవిషయమై గవర్నరు గారికిని తనకును జరిగిన సంభాషణలు భగ్నమగుటను గురించి సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఈ క్రింది ప్రకటన గావించిరి:—

"గవర్నరుగారితో సంభాషించినప్పుడు కాంగ్రెసువారు కోరుచున్న దేమియో నేను స్పష్టపరచితిని. ఇండియాప్రభుత్వచట్టమునందు వెంటనే కొన్ని సవరణలు గావింపవలయుననిగాని, చట్టమునందు సూచింపబడిన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యాదికారములను విపులమొనర్పవలయుననిగాని కాంగ్రెసువారు కోరుటలేదు. ప్రత్యేక సంరక్షణలవిషయమై చట్టమునందు విధింపబడిన నిర్ణయములను పాటించుచు, రాష్ట్రములకు సంబంధించిన విషయములందు జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు రాజప్రతినిధి ఇండియామంత్రికి ఇవ్వబడిన ప్రత్యేకాధికారములను కూడ పాటించుచు, కేవలము తమకివ్వబడిన ప్రత్యేకాధికారములనుపయోగింపకుండునట్లు రాష్ట్రముల గవర్నరులు వాగ్దానమివ్వవలయుననియే కాంగ్రెసువారు కోరుచున్న షరతుఅని వివరించితిని, ప్రభుత్వవర్గమేర్పరచు బాధ్యతను అంగీకరించుటకు గవర్నరుగారు ఈషరతును అంగీకరించుట అవసరమని నేను చెప్పితిని. రాష్ట్రమునందలి అత్యధికసంఖ్యాక ప్రజలు ఎన్నుకొనినపక్షపునాయకుని గవర్నరుగారు ఆహ్వానించి మంత్రివర్గము నేర్పరుపవలయునని కోరినప్పుడు, తమబాధ్యతలను నిర్వహించువిషయమై ఇట్టిషరతుఅవసరమని ఈపక్షమువారు నిర్ణయించుకొనినప్పుడు, ఇట్టిషరతునుఅంగీకరించుటకు చట్టమునననుసరించి గవర్నరుకు అధికారమున్నదని నేను వాదించితిని. గవర్నరు తనవిచక్షత నుపయోగించి ప్రత్యేకాధికారములను చలాయించవలయునని చట్టమున సూచింపబడినది. ప్రత్యేకాధికారముల నుపయోగించుటకు నిజముగ రాష్ట్రములగవర్నరులకే సర్వాధికారమున్నచో, వాటిని ఉపయోగించుటకును ఉపయోగింపకుండుటకునుకూడ వారికి అధికారమున్నట్లుగ పరిగణించెను. తమబాధ్యతలను నిర్వహించుటకు గవర్నరుగారు ప్రత్యేకాధికారములను పయోగింపకూడదని మంత్రులుకోరినచో, ఈఅధికారములను చలాయింపనిరాకరించుటవల్లనే గవర్నరుగారు తనవివక్షతను చూపినవారయ్యెదరు. ఇట్లు ప్రవర్తించుటకు గవర్నరులకు అధికారములేదనిన, రాష్ట్రములకీయబడిన స్వాతంత్ర్యము కేవలముబూటకమని చెప్పవలసివుండును. చట్టము క్రొత్తదైనను పద్ధతులు ప్రాతవియనియు, వానింగ్స్టైనుండి భారతదేశమును పరిపాలించుపద్ధతియందెట్టిమార్పు కలుగలేదనియు దీనివల్ల స్పష్టమగుచున్నది.

ఆరింటి నుంచి సభ్యులుగల శాసనసభయందు ప్రత్యేకసంఘములకు, మతములకు, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమివ్వబడినను కాంగ్రెసువారు ౧౧౦ స్థానములను ఆక్రమించుకొనిరి. పెద్దలసభయందుకూడ కాంగ్రెసుపక్షమువారే అధికసంఖ్యాకులుగ ఎన్నుకోబడిరి. ప్రజలు ఎన్నికలలో ఈవిధమున విస్పష్టముగ తమవిశ్వాసమును ప్రకటించినప్పుడు, చట్టమునకు విరుద్ధముకానివిధమున గవర్నరు కాంగ్రెసు నాయకునకు ప్రత్యేకాధికారముల నుపయోగింపకుండునట్లు వాగ్దానమిచ్చుటకు ... నాటకముల

కాంగ్రెసునాయకులుకోరిన షరతుల నిరాకరణము

గవర్నరుల చర్యనుగూర్చి నాయకుల అభిప్రాయములు

నూతనసంస్కరణముల ననుసరించి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సంపూర్ణమగు బాధ్యత అధికారము యివ్వబడినదనియు, ఈరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును ఆధారముగగైకొని రాష్ట్రములవృద్ధి చెందవచ్చుననియు బ్రిటిషుమంత్రులు ప్రముఖులుగావించిన ప్రకటనలు కేవలము నిరాధారములైనవని స్పష్టమగుచున్నది.

గవర్నరులు ఈషరతును అంగీకరింపనిచో కాంగ్రెసువారు ప్రభుత్వనిర్వహణ బాధ్యతను అంగీకరింపవీలులేదు. ఇంతవరకు కాంగ్రెసునకును ప్రభుత్వమునకును ఎన్నియో విషయములందు తీవ్రమగుసంఘర్షణ మేర్పడియుండెననియు, ఈరెండుసంస్థలు కేవలము ప్రతిపక్షులుగనుండిరనుటయు చరిత్రాంశము. పార్లమెంటు సాంప్రదాయముల ననుసరించి ప్రభుత్వాధికారులందరు నూతన మంత్రివర్గపు అధికారమును సంపూర్ణముగ అంగీకరించి తోడ్పడి చేయుదురని గవర్నరులు పూచీయివ్వజాలనిచో కాంగ్రెసువారు ప్రభుత్వబాధ్యతలను నిర్వహింపజాలరు. మంత్రులకుఅధికారులకు ఏదొకవిషయము మీద భిన్నాభిప్రాయముకలిగిన అధికారులు గవర్నరుగారినికోరుటపరిపాటియైన "మంత్రులు" పరిపాలనము జరుపుట అసాధ్యమగును. కాంగ్రెసునకును ప్రభుత్వమునకునుజరిగిన సంఘర్షణము దృష్టియందుంచుకొనిన, ఇట్టిపరిస్థితి తెల్పుదునను భయముతో చుటయందెట్టి ఆశ్చర్యముండదు. కావుననె అధికారమునందు ప్రవేశించుటకుపూర్వము గవర్నరులు ఇట్టివాగ్దానము ఇవ్వవలయునని కాంగ్రెసువారు కోరవలసివచ్చెను. ఇట్టివాగ్దానములనుపొందక మంత్రిపదవులనంగీకరించి పైవివరింపబడిన పరిస్థితి లేర్పడినప్పుడు ఉద్యోగములనువదలుట సరియగు పద్ధతికాజాలదు, ఎట్టిషరతులకోరక ఉద్యోగపదవులయందుప్రవేశించి, ఎటుతోచక అవమానకరమగుపరిస్థితులను సహించుచు కొంతకాలముగడుపుటకన్న ప్రారంభమునందే బ్రిటిషువారి మనోగతమును ఈవిధముగ స్పష్టముగ గ్రహించి ఉద్యోగములనిరాకరించుట అన్నివిధముల దేశమునకు క్షేమకరమైనవిషయమని నేనుఅభిప్రాయపడుచున్నాను.

రాష్ట్రమునందలి ౬౦ లక్షలమంది వోటర్లు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను అధికముగ ఎన్నుకొని కాంగ్రెసుపట్ల తమకుగలఅభిమానమునువిశ్వాసమును ప్రకటించిరి. ఈవిధముగప్రజలు ప్రకటించిన విశ్వాసమునకు పాత్రులుగ మండవలెను ... మేము జాతియొక్కయు, దేశముయొక్కయు ... వృద్ధిచేయవలయునని ... జలకు కొన్నిలాభములను కలుగజేయవలెనని యీవాలు ఉద్దేశించితిమి. వ్యక్తులకుగాని పక్షము... ఈకాజయముమళ్ల లాభము కలుగవలయునని ... గొంచియుండిన ఉద్యోగములు పదవులు ... కొనుచియుండెను. కాని మేము ఈతాత్కాలిక అధికారమును అంగీకరింపక దేశీయులకు సివిలుసర్వీసు కలుగజేయుప్రయత్నించితిమి. ఉద్యోగముల నంగీకరించి సంస్కరణముల స్వరూపమును మార్చుటకై ప్రయత్నించితిమి. కాని సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు ఈప్రయత్నమును ప్రతిఘటించిగవర్నరు మామూలుగ బురుధిష్ట స్పష్టమగు వాగ్దానము ఇవ్వకుండునట్లు పనిచేసిరి.

కాంగ్రెసువారికర్తవ్యము స్పష్టమైనది. కాంగ్రెసువారు తమబలముపై ఆధారపడి తమకార్యక్రమమును నిర్వహించుచుండవలెను. ఇండియాప్రభుత్వచట్టపు కాతెక్కలకు ననుసరించి సంస్థానములకు అనుబంధములగు ప్రజాసంఘములకు నెట్టినిరంకుశాధికారమును చెలాయించుటకు గవర్నరులకు అధికారమున్నది.

మనజన్మహక్కుఅగు స్వాతంత్ర్యమును మనము పొందుటను మునలవడగించు శక్తి ప్రపంచమునందెవరికినిలేదని ప్రజలుగుర్తెరుగవలయుననికోరుచున్నాను. కాంగ్రెసుబలము నిర్భేద్యమైనదని మనమువిస్పష్టముగువిధమున నిరూపించియున్నాము. స్వలాభముకొరకు కాంగ్రెసు నాయకులు పనిచేయుటలేదని ప్రతిపక్షులుకూడ అంగీకరింపకతప్పదు మనఆదర్శమునుమనము సాధించుటకు భగవంతుడు అధికమగు సంకల్పబలము ప్రసాదించుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఎప్పటివలెనే ప్రభుత్వ పరిపాలనము సక్రమముగువిధముననజరుగగలదని ప్రజలకునిరూపించ ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరు సంస్కరణముల నిజస్వరూపము ఈవిధమున బహిర్గతమగుటచే ప్రజలకు ఒకవిధమగు సంతృప్తి కలుగజేయుటకై రైతులకు కొన్ని సదుపాయములు గావింపబడునని నేను తలచుచున్నాను. నిరంకుశాధికారులు అధికారమునందున్నప్పుడు ప్రజలకుఏమాత్రము మేలుజరిగినను సంతసించెదము. కాంగ్రెసువారు అధికారపదవులనంగీకరింపనందున ప్రజలభాగ్యమును కొంతవరకైన మరలగింప ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనినచో ఈపరిణామమునకు కాంగ్రెసువారు సంతసించెదరు. కాని ఇంతమాత్రమునకే ప్రభుత్వమువారిహృదయము మారినదని ప్రజలు మోసపోరు. అధికారులసద్భావము ఇందులకుకారణముకాదనియు కాంగ్రెసుసంస్థయే ఇందుకు కారణమనియు ప్రజలుగుర్తెరుగగలరు. కాంగ్రెసుబలము ఇంకనువృద్ధిచేసి జాతియగౌరవమును స్వాతంత్ర్యమును సంపాదింప ప్రజలు పూనుకొనెదరని విశ్వసించుచున్నాను."

పండితనెహ్రూగారి అభిప్రాయము

అలహాబాదు, మార్చి ౨౭:—

అసోసియేటెడు ప్రెస్సువారడుగగా కాంగ్రెసుమహాసభాధ్యక్షుడగు పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు ఈక్రిందిఅభిప్రాయమిచ్చిరి.

"కాంగ్రెసువారిపక్షమున కోరబడినషరతులను కొద్దిలుగూడ గవర్నరులచే నిరాకరింపబడినవి. గవర్నరుల ప్రత్యేకాధికారముల ప్రాపుచే నేర్పరపబడిన అల్పసంఖ్యాకమంత్రివర్గములను త్వరలోనే మనముచూడగలము. ఇట్లు జరుగుట తగియేయున్నది. అందుచేతకూడ చూడగలుగువిధమున నూతనరాజ్యాంగ విధానముయొక్క స్వరూపము బట్టబయలగుచున్నది. ఈరాజ్యాంగవిధానము నిజముగా ఫాసిస్టువిధానమని చెప్పదగును. అధికారమంతయుగవర్నరులలోను, గవర్నరుజనరలులోను కేంద్రీకరింపబడుచున్నది. భారతదేశమునందలి బ్రిటిషు ప్రభుత్వముయొక్క ఫాసిస్టుస్వరూపము ఇందు కనపడు స్పష్టమగుచున్నది. ఫెడరల్ స్కీము అమలులోనికి వచ్చినతరువాత ఫాసిస్టు ప్రభుత్వనిర్మాణసంకల్పము పూర్తియగును. ఇప్పుడు పైముసుగు తొలగింపబడినది. లోపలి కృతస్వరూపము బయటికి స్పష్టముగా తెలియుచున్నది."

* * *

సర్దారు పటేలుగారిఅభిప్రాయము

సర్దార్ వల్లభాయ్‌పటేలుగారు క్రిందివిధముగా చెప్పిరి:—

"బ్రిటిషురాజకీయవేత్తలు అనేకపర్యాయములు గావించినవాగ్దానములను కాంగ్రెసువారుయిప్పుడు పరీక్షింపగా అవియెప్పటివలెనే వట్టిబూటకములని మరియొకసారి స్పష్టమైనది. నూతనముగా నిర్మింపబడిన ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమువట్టిబూటకమని ప్రపంచమునకు తెలిసినది. అధికసంఖ్యాకప్రజల ప్రతినిధులు కాని వారినుండి మంత్రివర్గములను నిర్మించుటకిప్పుడు తీవ్రప్రయత్నములు జరుపబడును భారతదేశప్రజలు బాగుగా మేలుకొనియేయున్నారు. ఆత్మగౌరవము కలవాడెవ్వడును వివేకశూన్యుడై మంత్రివర్గమునిర్మింప నంగీకరింపకుండుగాకఅని నేనుకోరుచున్నాను. మనలను అణచిపెట్టుటకు స్థిరసంకల్పులైయున్న విదేశప్రభుత్వమునకెవ్వరును ఏ విధముగానుండి సహాయము చేయుంరాదు. ఇట్టివిధముగ ఎవ్వరి తోడ్పాటులేకుండ గవర్నరులు పరిపాలనము స్వయముగా జరుపనిండు."

* * *

కాంగ్రెసుకార్యదర్శి అభిప్రాయము

అలహాబాదు, మార్చి ౨౭:—

కాంగ్రెసు కార్యదర్శియగు ఆచార్యకృపాలినీగారు యునైటెడుప్రెస్సువారితో నిట్లనిరి:—

"మంత్రులసలహాననుసరించి ఆంగ్లదేశములో రాజుతన సింహాసనమును వదలుకొనవచ్చునుగాని యావద్భారతదేశమునకుగాక రాష్ట్రములకుమాత్రమే సంబంధించు వ్యవహారములలో మంత్రులకు స్వాతంత్ర్యమొసంగుటకు గవర్నరులు యిచ్చగింపకున్నారు. ఇదియెట్టి ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమో దీనివలన తెలిసికొనదగును. పాలకుల ఉద్దేశ్యములనుపరీక్షించుటకు మహాత్ముడు షరతుకోరెను ఇప్పుడు జరిగినదానివలన పాలకులఉద్దేశ్యము స్పష్టముగా తెలిసిపోయినది."

* * *

౧౦ వ పేజి చూడుము

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda PowerPress, Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy